

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๙๘
วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	ประธานกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์กระแส ชนะวงศ์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายมานิจ สุขสมจิตร	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์สุจิต บุญบงการ	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. รองศาสตราจารย์นริวรรธ จินตกานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สี่
๖. นายปรีชา วัชรภักย์	รองประธานกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์	รองประธานกรรมการ คนที่หก
๘. ศาสตราจารย์พิเศษประสพสุข บุญเดช	ประธานที่ปรึกษากรรมการ
๙. นายจรรยา อินทจาร	รองประธานที่ปรึกษากรรมการ
๑๐. พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	ที่ปรึกษากรรมการและโฆษกกรรมการ
๑๑. นายคำคุณ สิทธิสมาน	โฆษกกรรมการ
๑๒. พลโท นาวัน คำริกาญจน์	โฆษกกรรมการ
๑๓. นายปกรณ์ ปรียากร	โฆษกกรรมการ
๑๔. รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	โฆษกกรรมการ
๑๕. นางสาวสุภัทรา นาคะผิว	โฆษกกรรมการ
๑๖. นายกฤต ไกรจิตติ	กรรมการ
๑๗. ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา	กรรมการ
๑๘. นายจุมพล สุขมัน	กรรมการ
๑๙. นายเชษฐา โทณะวณิก	กรรมการ
๒๐. นายเชิดชัย วงศ์เสรี	กรรมการ
๒๑. นางฉวีลวดี บุรีกุล	กรรมการ
๒๒. นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	กรรมการ
๒๓. พลโท นคร สุขประเสริฐ	กรรมการ
๒๔. ศาสตราจารย์บรรเจิด สิงคะเนติ	กรรมการ

๒๕. นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์	กรรมการ
๒๖. นายประชา เตรรัตน์	กรรมการ
๒๗. นายไพบูลย์ นิตติตะวัน	กรรมการ
๒๘. นายมีชัย วีระไวทยะ	กรรมการ
๒๙. พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ	กรรมการ
๓๐. นายวิชัย ทิตตภักดิ์	กรรมการ
๓๑. นางสาวสมสุข บุญญะบัญชา	กรรมการ
๓๒. นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์	เลขานุการกรรมการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. ศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์	(ลาการประชุม)
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	(ลาการประชุม)
๓. ศาสตราจารย์พิเศษเอนก เหล่าธรรมทัศน์	(ลาการประชุม)
๔. นายดิศทัต ใต้อรรถวิทย์	(ลาการประชุม)

ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ คือ

ว่าที่เรือดรี ยุทธนา สำเภาเงิน

ผู้บังคับบัญชาจากกลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง
สำนักงานกรรมการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ซึ่งคณะกรรมการธิการเชิญมาชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นายสมชัย ฤชุพันธุ์	สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
๒. นายประมนต์ สุธีวงศ์	สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
๓. นายเกริกไกร จีระแพทย์	สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
๔. นายธวัชชัย ยงกิตติกุล	สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
๕. นายไพบูลย์ นลินทรางกูร	สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
๖. นายสมศักดิ์ โส่สถาพรพิพิธ	สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
๗. นายโกวิท ศรีไพโรจน์	สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
๘. นายกษิต์เดชชนทัต เสกขุนทด	สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
๙. รองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์	สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
๑๐. ศาสตราจารย์เกียรติคุณตรีใจ บุณสมภพ	สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑. พลเอก จีระพันธ์ เกษมศานต์สุข
๒. นายสายัณห์ จันทร์วิภาสวงศ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายอรรถกร สุขพัฒน์พันธ์ ๒. นายศุภวัฒน์ สิงห์สูงวงศ์	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักกฎหมาย

นายสุเทพ สิริพงษ์กุล	นิติกรชำนาญการพิเศษ

สำนักวิชาการ

๑. นางอรณิชา รุ่งธิพานนท์ ๒. นางสาวศรัณยา สีมา	วิทยากรชำนาญการพิเศษ นิติกรชำนาญการพิเศษ

ผู้ติดตามกรรมการ

๑. นายธนบดี ภาคพิชัย ๒. พันเอก ประภัทร์ ล้อมสมบุรณ์ ๓. นายยุทธนาภรณ์ ผมหอม ๔. นายชานนทร์ บุญรัชกุล ๕. นางสาวอรนุช วงศ์ใหญ่ ๖. นายธนกร วัชราน ๗. นายจรัญ ยุพจันทร์ ๘. นายพลกุลส์ แซ่ลิ้ม ๙. นางสาวโรชนี ศิริวัฒนา	ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ผู้ติดตาม พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์พิเศษประสพสุข บุญเดช ผู้ติดตาม นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์ ผู้ติดตาม รองศาสตราจารย์นริวรรณ จินตกานนท์ ผู้ติดตาม นางสาวสุภัทรา นาคะผิว ผู้ติดตาม นายมีชัย วีระไวทยะ ผู้ติดตาม รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์บรรเจ็ด สิงคะเนติ

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๐๙ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ศาสตราจารย์กระแส ชนะวงศ์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ การประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติรับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๙๖ วันพุธที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ และครั้งที่ ๙๗ วันพฤหัสบดีที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ พิจารณารับฟังคำชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญจากผู้เสนอและ
รับรองคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวเชิญผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๕๘ เข้าชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย นายสมชัย ฤชุพันธุ์ นายเกริกไกร จีระแพทย์ นายธวัชชัย ยงกิตติกุล นายไพบูลย์ นลินทรางกูร และนายประมนต์ สุธีวงศ์

การชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ กล่าวว่า การชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญในวันนี้ จะมีผู้แทนจากคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง คณะกรรมการปฏิรูปการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ และคณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและพฤติกรรมชอบร่วมกันชี้แจง ซึ่งในการนำเสนอข้อมูลประกอบการชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ จะเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการปฏิรูปทั้ง ๓ ด้าน เป็นหลักและคำขอแก้ไขเพิ่มเติมฯ จะให้ความสำคัญในเนื้อหาสาระใน ๕ ประเด็น ดังนี้

๑. ขนาดของรัฐบาล คือ ภาครัฐควรมีการลดขนาดลงแล้วเพิ่มอำนาจให้กับภาคประชาชน โดยการลดการสนองทุนในการเก็บภาษี เพื่อให้กลไกของตลาดมีความคล่องตัวมากขึ้นและอาศัยกลไกการทำงานของตลาดเสรีให้มากขึ้น

๒. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

๓. ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและทางเศรษฐกิจ

๔. จัดการทุจริต

๕. การสร้างวินัยทางการคลังให้เข้มแข็ง เพื่อคานอำนาจกับกระแสประชานิยม

ดังนั้น ในการชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ นี้จะนำเสนอสาระสำคัญเรียงตามลำดับตามที่ปรากฏในเอกสารคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญตามที่ได้นำเสนอต่อคณะกรรมการธิการ ดังนี้

นายประมนต์ สุธีวงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗ เนื่องจากพลเมืองนอกจากจะมี

หน้าที่ช่วยเหลือราชการในการป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบแล้ว ควรมีหน้าที่ในการปกป้อง ดูแล รักษาผลประโยชน์สาธารณะ ผลประโยชน์ของรัฐ และมีหน้าที่ป้องกันและต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบด้วย

นายไพบูลย์ นลินทรางกูร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจง ดังนี้

- กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐ เนื่องจากประเด็นเรื่องคลื่นความถี่เป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งการบัญญัติความในวรรคสาม ว่า “ให้ประชาชนโดยทั่วไปเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด” นั้น อาจขัดกับหลักการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม ดังนั้น จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสามว่า “ให้ประชาชนโดยทั่วไปเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน” ซึ่งคำว่า “น้อยที่สุด” นั้น อาจมีคุณภาพไม่เป็นไปตามที่ต้องการ และการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมวรรคสี่ว่า “เจ้าของผู้ประกอบการตามมาตรา ๔๘ ต้องเป็นพลเมืองและต้องไม่ดำเนินการในลักษณะที่อาจมีผลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘ ด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” นั้น เนื่องจากคำว่า “เจ้าของ” หากเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แม้จะมีเพียงหุ้นเดียวก็ถือว่าเป็นเจ้าของได้ จึงทำให้การตีความไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นคำว่า “ผู้ประกอบการ” จะทำให้มีความหมายที่ครอบคลุมกว่า และการใช้คำว่า “พลเมือง” ในมาตรานี้อาจขัดกับหลัก “AEC” เพราะพลเมืองจะหมายความจำกัดเฉพาะคนไทยเท่านั้น

- กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๔ เนื่องจากการกำหนดให้การทำ “EIA” ต้องทำโดยบุคคลผู้มิได้มีส่วนได้เสีย นั้น ในทางปฏิบัติอาจทำได้ยากเพราะการที่เจ้าของโครงการจะทำ “EIA” จะต้องมีการจ้างบริษัทให้ทำการศึกษาและต้องมีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับบริษัทผู้รับจ้างทำ “EIA” และจะทำให้ผู้รับจ้างดังกล่าวกลายเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามความหมายของมาตรานี้ ดังนั้น การเสนอตัดความวรรคสองคำว่า “โดยบุคคลซึ่งมิได้มีส่วนได้เสีย” ออก จะทำให้มีความหมายที่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมากขึ้น

นายประมนต์ สุธีวงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงดังนี้

- กรณีเสนอเพิ่มเติมความมาตรา ๖๙ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลโดยองค์กรของรัฐ ได้มีการเสนอเพิ่มเติมความว่า “โดยสะดวกและรวดเร็ว ในทุกขั้นตอนการดำเนินการ” เนื่องจากในทางปฏิบัติการเปิดเผยข้อมูลในปัจจุบันมีความยากลำบากและมีความล่าช้า และต้องผ่านกระบวนการวินิจฉัยหลายขั้นตอน

- กรณีเสนอเพิ่มเติมมาตรา ๗๐/๑ เนื่องจากกระบวนการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบโดยประชาชนนั้น จะมีปัญหาในเรื่องเงินทุนในการดำเนินงาน ประกอบกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีความประสงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องดังกล่าวมากขึ้น ดังนั้น การตั้งกองทุนเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้โดยเฉพาะจะทำให้ประชาชนได้รับการสนับสนุนมากขึ้น ส่วนมาตรการ

ในการควบคุมความลับในการดำเนินการนั้นควรบัญญัติรายละเอียดไว้ในกฎหมายลูกให้มีความหมายที่ชัดเจนต่อไป

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจง ดังนี้

- กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมภาค ๒ ว่า “ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและระบบผู้แทนที่ดี” เนื่องจากเนื้อหาของภาค ๒ จะมีชื่อของหมวด ๑ ผู้นำการเมืองที่ดีและระบบผู้แทนที่ดี ซึ่งมีความหมายที่ตรงอยู่แล้ว แต่ชื่อในหมวดอื่นมีความหมายที่ไม่ตรงตามชื่อภาค ดังนั้น จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ชื่อภาค ๒ ความหมายที่ครอบคลุมในทุกหมวดอื่นๆ ด้วย

- กรณีเสนอเพิ่มเติมมาตรา ๘๐/๑ เนื่องจากเรื่องยุทธศาสตร์ชาติเป็นเรื่องจำเป็น ควรมีองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะและมีกฎหมายเป็นของตนเอง แม้ว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะกำหนดให้มียุทธศาสตร์ในปฏิรูปอยู่แล้วแต่ก็เป็นเรื่องระยะสั้น แต่ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเรื่องระยะยาวที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

นายเกริกไกร จีระแพทย์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๑ เนื่องจากการสร้างสัมพันธไมตรีและความร่วมมือกับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศที่ต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาและพันธกรณีที่ทำไว้แล้วนั้น ควรจะต้องเสริมสร้างศักยภาพของประเทศในระดับประชาคมโลกด้วย

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า กรณีเสนอเพิ่มเติมความมาตรา ๘๒ เนื่องจากการจัดระบบงานราชการและงานของรัฐที่ต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลแล้ว ควรจะต้องมีการแยกหน้าที่ให้ชัดเจนว่า หน่วยใดเป็นผู้กำหนดนโยบาย หน่วยใดกำกับดูแล หน่วยใดทำหน้าที่เป็นเจ้าของ หน่วยใดทำหน้าที่ส่งเสริม และหน่วยใดเป็นผู้ดำเนินการและให้บริการ เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในระบบราชการ

นายไพบุลย์ นลินทรางกูร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจง ดังนี้

- กรณีเสนอเพิ่มเติมความมาตรา ๘๓ (๖) เนื่องจากเห็นว่า ในอนาคตพื้นที่ตามแนวชายแดนประเทศจะมีความสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขึ้น

- กรณีเสนอเพิ่มเติมความมาตรา ๘๕ เนื่องจากต้องการให้เกษตรกรได้รับสวัสดิการด้วย

- กรณีเสนอเพิ่มเติมมาตรา ๘๖๕/๑ เนื่องจากคนไทยไม่มีความรู้ทางการเงินเพียงพอจึงทำให้เกิดการก่อหนี้และไม่รู้จักออม เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ เกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และการบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญก็เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่รัฐจะต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง ประกอบกับประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและหากไม่มีความรู้ทางการเงินก็จะไม่สามารถออมเงินได้ แม้ภาคเอกชนจะเข้ามาให้ความรู้ทางการเงินมากขึ้นแต่ก็ไม่มี

ต่อเนื่อง ดังนั้น ภาครัฐจะต้องเข้ามาให้การสนับสนุนในเรื่องนี้ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจไทยมีการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและลดความเหลื่อมล้ำทางด้านสังคมได้

- กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๗ เพื่อต้องการให้กระบวนการในการตรากฎหมายของประเทศไทยมีความรวดเร็วขึ้นและจะต้องมีการศึกษาถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นให้จริงจังมากขึ้น เพราะในอดีตกระบวนการตรากฎหมายของไทยมีความล่าช้าและไม่ทันต่อเหตุการณ์ในสภาพสังคมปัจจุบัน

นายเกริกไกร จีระแพทย์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ เนื่องจากมาตรานี้เป็นมาตราสำคัญที่ควรมีการสะท้อนให้เห็นถึงสาระสำคัญในหลักการทางเศรษฐกิจและปัญหาที่ต้องมีการแก้ไขต่อไป ดังนี้

๑. ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒. การกำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศในระยะยาว ที่จะผูกพันทุกภาคส่วนในทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น

๓. การไม่กำหนดทิศทางของยุทธศาสตร์ให้มีความชัดเจน ซึ่งทิศทางยุทธศาสตร์นั้นสามารถปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์เพื่อความเหมาะสมได้ โดยจะต้องอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์แห่งชาติที่จะเป็นผู้อนุมัติทิศทางยุทธศาสตร์ทั้งหมดให้ต้องปฏิบัติตาม ทั้งนี้ กรอบการปฏิรูปในภาค ๔ ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะมีช่วงระยะเวลาดำเนินการประมาณ ๕ ปี แต่การดำเนินการในภาครัฐจำเป็นต้องใช้ระยะเวลา ดังนั้น จึงมีการนำหลักการในบทบัญญัติของภาค ๔ บางส่วนมาบัญญัติในมาตรานี้เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในเชิงนโยบายของรัฐ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๙ นั้น มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ในเรื่องภาษีอากรและเรื่องงบประมาณมีการนำมารวมอยู่กับเรื่องการคลัง ซึ่งจะทำให้มีความหมายที่ครอบคลุมทั้งรายรับและรายจ่าย

๒. ตัดคำว่า “ระบบการเงินการคลังเพื่อสังคม” เพราะคำดังกล่าวไม่มีความหมายที่ชัดเจนและอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้

๓. การใช้คำว่า “จัดสรรงบประมาณโดยคำนึงถึงความเสมอภาคทางเพศและความเสมอภาคด้านอื่น” อาจไม่เหมาะสมเพราะการใช้จ่ายงบประมาณนั้น ไม่คำนึงถึงเรื่องเพศ

นายไพบูลย์ นลินทรางกูร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า กรณีเสนอเพิ่มเติมความมาตรา ๙๐ เพื่อต้องการให้มีการจัดระบบบำนาญแห่งชาติที่มีความยั่งยืน เพราะในหมวดเรื่องแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมิได้มีการกล่าวถึงในเรื่องนี้เอาไว้และประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ดังนั้น จึงควรมีระบบบำนาญที่ยั่งยืนเพื่อไม่ให้เกิดเป็นภาระแก่ภาครัฐ และการจัดให้มีระบบบำนาญแห่งชาติดังกล่าวจะต้องมีทั้งสภาพบังคับและความสมัครใจ เช่น ในภาคธุรกิจจะต้องมีการบังคับให้มีระบบการออมให้กับลูกจ้าง เพื่อจะได้ไม่เป็นภาระแก่ภาครัฐจนเกินไป

แม้จะมีประกันสังคมที่ให้ความคุ้มครองลูกจ้างอยู่แล้ว แต่ก็ไม่เพียงพอต่อการยังชีพของลูกจ้างเมื่อเกษียณอายุไปแล้ว

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงเพิ่มเติมกรณีเสนอเพิ่มเติมความมาตรา ๙๐ ว่า ระบบบำนาญแห่งชาติเป็นการออมเพื่อยามชราภาพของประชาชนที่มีใช้เป็นการอุดหนุนจากรัฐเพียงอย่างเดียว แต่รัฐมีหน้าที่ในการจัดให้คนไทยดำรงชีวิตอยู่ได้ตามอัตภาพ และระบบการออมนี้ประชาชนจะต้องมีการออมโดยตนเอง หรือนายจ้างเป็นผู้ออมให้สำหรับลูกจ้าง โดยจะมีทั้งสภาพบังคับและไม่มีสภาพบังคับ

นายไพบุลย์ นลินทรางกูร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า เนื่องจากการบริการสาธารณะส่วนใหญ่จะอยู่ในการผูกขาดของรัฐวิสาหกิจและมาตรานี้มิได้มีการระบุในเรื่องของมาตรฐานในการให้บริการสาธารณะที่ชัดเจน ดังนั้นในการบริการสาธารณะประเภทพื้นฐานอันจำเป็นต่อการดำรงชีพของประชาชนนั้น หากภาคเอกชนสามารถดำเนินกิจการดังกล่าวได้ตามมาตรฐานที่รัฐกำหนดแล้วรัฐควรมอบให้เอกชนเข้ามาดำเนินการในกิจการดังกล่าวได้

นายประมนต์ สุธีวงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๐ เรื่องคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่ง (๕) กำหนดให้ต้องแสดงรายการภาษีย้อนหลังเป็นเวลา ๓ ปีนั้น เป็นระยะเวลาที่สั้นไป จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็น ๕ ปี เนื่องจากบุคคลสาธารณะนั้นจะต้องประพฤติตนโดยสุจริตไม่น้อยกว่า ๕ ปี และระยะเวลา ๕ ปี เป็นช่วงระยะเวลาที่กรมสรรพากรมีการจัดเก็บข้อมูลของบุคคลที่ทันสมัยที่สุด

นายไพบุลย์ นลินทรางกูร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒๑ ประเด็นที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในสัดส่วนที่มาจาก การเลือกกันเองนั้นควรแก้ไขเป็นการสรรหาทั้งหมด และสมาชิกวุฒิสภาในสัดส่วนที่มาจาก การเลือกตั้งนั้นควรแก้ไขเป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

นายเกริกไกร จีระแพทย์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๓ เนื่องจากเป็นประเด็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่กำหนดเรื่องการทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศที่จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ซึ่งจะมีความยุ่งยาก เกิดความล่าช้า และอาจเกิดความเสียหายต่อการทำความตกลงระหว่างประเทศในระดับต่างๆ ได้ ซึ่งบางเรื่องไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา แต่เป็นปัญหาเพราะการตีความคำว่า “อย่างกว้างขวาง” และ “อย่างมีนัยสำคัญ” ที่มีความเคร่งครัดจนเกินไป จึงเสนอให้ตัดคำดังกล่าวออกไปแล้วให้บัญญัติรายละเอียดของคำดังกล่าวไว้ในกฎหมายลูกให้มีความชัดเจน

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจง ดังนี้

- กรณีเสนอเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๙/๑ เนื่องจากเรื่องการดำเนินนโยบายการคลังและงบประมาณของรัฐต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล หลักประสิทธิภาพและความคุ้มค่า หลักการรักษาวินัยทางการคลัง และหลักความเป็นธรรมในสังคม นอกจากนี้ ควรมีการบัญญัติเรื่องกรอบวินัยทางการคลังระยะปานกลางเอาไว้ด้วยเพื่อเป็นการกำหนดทิศทางการคลังล่วงหน้าในระยะปานกลาง เพื่อให้สามารถเตรียมการในการทำงานได้อย่างเป็นระบบ

- กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๐๐ กรณีเสนอตัดความในวรรคหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องค่านิยมของเงินแผ่นดินออก เนื่องจากเรื่องดังกล่าวไม่มีความจำเป็นและอาจเกิดปัญหาในการตีความได้ เพราะคำนิยามดังกล่าวมีความหมายที่ไม่ครอบคลุมโดยเฉพาะ (๒) เนื่องจากเงินนอกงบประมาณที่เข้ามานั้นจะมาจากรายได้ในการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจและเงินเหลือสะสมในกิจการดังกล่าวจึงเป็นเงินตาม (๒) แต่ (๒) ไม่ได้มีการบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ แต่กลับไปปรากฏอยู่ใน (๑) คำว่า “เงินคงคลัง” ดังนั้น เงินเหลือสะสมในกิจการดังกล่าวจึงต้องดำเนินการตาม (๑) ซึ่งผิดไปจากหลักการ ดังนั้น จึงไม่ควรมีคำนิยามตามวรรคหนึ่ง และการบัญญัติความตามวรรคสองจะทำให้การใช้จ่ายเงินแผ่นดินจะกระทำได้อัตโนมัติเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติมเท่านั้น จะดำเนินการโดยวิธีอื่นใดมิได้และอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ เพราะความตามวรรคสองนี้ได้มีบัญญัติอยู่ในพระราชบัญญัติเงินคงคลัง มาตรา ๖ แต่ในมาตรา ๗ ได้บัญญัติยกเว้นว่าในกรณีจำเป็นหรือมีกฎหมายกำหนดให้ใช้ก็สามารถใช้ได้ ดังนั้น มาตรา ๗ จึงเป็นข้อยกเว้นการใช้จ่ายเงินแผ่นดินของมาตรา ๖ แต่เมื่อนำบทบัญญัติของมาตรา ๖ มาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จะทำให้บทบัญญัติในมาตรา ๗ ไม่สามารถนำมาเป็นข้อยกเว้นบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญได้ เพราะรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่สูงกว่า ทั้งนี้ บทบัญญัติในมาตรานี้ยังเป็นการขัดกับมาตรา ๒๐๑ และมาตรา ๒๐๓ ซึ่งเป็นเรื่องการใช้จ่ายเงินแผ่นดินเช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงเสนอให้ตัดความในวรรคหนึ่งและวรรคสองออก

- กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๐๑ เพื่อไม่ให้เกิดความขัดกันกับการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๐๐

- กรณีเสนอเพิ่มเติมความมาตรา ๒๐๒ เนื่องจากเมื่อมีการพิจารณางบประมาณและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาตัดงบประมาณออก ซึ่งตามหลักการเดิมจะห้ามนำงบประมาณที่ถูกตัดไปใช้จ่ายในกิจการใด ๆ แต่ผู้ชี้แจงฯ เห็นควรให้นำงบประมาณดังกล่าวไปใช้เพื่อการชำระหนี้ได้

- กรณีเสนอเพิ่มเติมความมาตรา ๒๑๒ เพื่อต้องการให้องค์การบริหารท้องถิ่นเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

- กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความมาตรา ๒๑๓ เพื่อต้องการให้มีการแบ่งอำนาจในการจัดเก็บภาษีในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันนั้นรัฐบาลจะเป็นผู้จัดเก็บภาษีทั้งหมดแล้วจัดสรรภาษีให้กับ

ท้องถิ่น ในรูปแบบของเงินอุดหนุน ดังนั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น จึงเสนอให้มีการแบ่งอำนาจในการจัดเก็บภาษีในระดับชาติและระดับท้องถิ่นให้มีความชัดเจน

นายประมนต์ สุธีวงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่าง รัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจง ดังนี้

- กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๑๘ มิได้เป็นการแก้ไขในสาระสำคัญแต่เป็นการแก้ไขเพื่อให้ความสัมพันธ์ กะทัดรัด ไม่ซ้ำซ้อนกับบทบัญญัติในมาตรา ๔๔ และมาตรา ๘๗ และเพื่อต้องการให้มีการเปิดเผย กระบวนการยุติธรรมดังกล่าวต่อสาธารณะ

กรณีเสนอเพิ่มเติมความมาตรา ๒๒๐ เพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมเข้าดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ใดในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐทำนองเดียวกัน เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มิได้มีการห้ามไว้อย่างชัดเจนแต่มีกฎหมายภายในของศาลหรือ อัยการว่าไม่ควรเข้าไปดำรงตำแหน่งดังกล่าว เว้นแต่ได้รับความเห็นชอบคณะกรรมการของศาลหรือของ อัยการ ซึ่งในทางปฏิบัติจะไม่มีผู้พิพากษาเข้าเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจแต่พนักงานอัยการมีปรากฏว่าเป็น กรรมการในรัฐวิสาหกิจอยู่บ้าง ซึ่งการเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจนั้นจะมีข้อดี คือ เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ด้านกฎหมาย แต่ข้อเสียคือ ความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่กับรัฐวิสาหกิจที่ตนเป็น กรรมการอยู่ ทั้งนี้ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มาตรา ๒๒๘ ก็ได้มีการบัญญัติห้ามพนักงานอัยการไว้อย่างชัดเจน ด้วย ดังนั้น เพื่อให้มีความสอดคล้องกันจึงเสนอให้มีการเพิ่มเติมความในมาตรา ๒๒๐ เป็น “เจ้าพนักงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรม” ซึ่งจะมีความหมายที่ครอบคลุมศาล อัยการ และตำรวจ ที่ต้องไม่ดำรง ตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจ

- กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๑ เพื่อต้องการให้มีการจัดตั้งศาลคดีทุจริตเพราะที่ผ่านมาในการพิจารณาคดีทุจริตในศาลยุติธรรมทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญา ผู้พิพากษาอาจไม่มีความชำนาญในการพิจารณาคดีทุจริตและคดีทุจริตส่วนใหญ่จะมีกระบวนการพิจารณาที่ซับซ้อน ยุ่งยาก และการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเพื่อให้มีความสอดคล้องกับการเสนอเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๑/๑ ด้วย

- กรณีเสนอเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๑/๑ เป็นการเสนอให้มีการจัดตั้งศาลคดีทุจริตเป็นศาลชำนาญพิเศษ เพื่อพิจารณาคดีความผิดของผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ที่มีใช้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

- กรณีที่เสนอเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๖/๑ เนื่องจากในทางปฏิบัติจะมีการแทรกแซงเรื่องการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ดังนั้น เมื่อมีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเอาไว้จะมีส่วนช่วยให้การดำเนินการมีความโปร่งใสมากขึ้น

- กรณีเสนอเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๖/๒ เนื่องจากในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยมีหลายองค์กร เช่น ตำรวจ ปปช. ปปท. อัยการ และศาล เป็นต้น ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ร้องเรียนอาจมีการร้องเรียนในเรื่องเดียวกันไปหลายหน่วยงาน และแต่ละหน่วยงานดังกล่าวจะมีการทำงานตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยไม่มีการประสานงานกัน จึงอาจมีการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่มีความซ้ำซ้อนกันและได้ผลการพิจารณา

ที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น การตั้งคณะกรรมการประสานงานระหว่างองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐดังกล่าวจะมีส่วนช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ในระดับหนึ่ง

- กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๗ มีหลักการและเหตุผลเช่นเดียวกับการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗๕

- กรณีเสนอเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๕/๑ เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานในการตรวจสอบที่เคร่งครัดขึ้น เพราะการยื่นภาษีเงินได้ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ผ่านมาได้มีการตรวจสอบอย่างจริงจัง จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการในการบังคับให้ต้องมีการตรวจสอบ และเมื่อมีการตรวจสอบและประเมินแล้วปรากฏว่ามีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงภาษี บุคคลดังกล่าวจะต้องถูกดำเนินการตามกฎหมาย

- กรณีเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗๑ ๒๗๔ และ ๒๗๔/๑ เนื่องจากเห็นว่า ปปช. และ ปปท. มีอำนาจหน้าที่ในการทำงานที่เหมือนกัน แต่มีการแบ่งระดับในการตรวจสอบเจ้าหน้าที่รัฐ ดังนั้น ควรมีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่และการดำเนินงานของ ปปช. และ ปปท. ดังนี้

๑. การโอน ปปท. ให้ไปอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักนายกรัฐมนตรี โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานเช่นเดิม ซึ่งกรณีนี้จะทำให้ ปปท. ไม่มีความเป็นอิสระในการดำเนินงาน เพราะยังคงอยู่ภายใต้อำนาจการบริหารราชการของภาครัฐอยู่

๒. แยก ปปท. เพื่อตั้งเป็นองค์กรอิสระเพื่อทำหน้าที่ควบคู่กับ ปปช. ซึ่งกรณีนี้อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติในกรณีที่ผู้ถูกตรวจสอบมีทั้งข้าราชการระดับล่าง ข้าราชการระดับสูง และนักการเมืองรวมกัน เพราะจะเกิดความสับสนว่าการกระทำความผิดดังกล่าวอยู่ภายใต้การตรวจสอบขององค์กรใด

๓. ควบรวม ปปท. และ ปปช. เข้าเป็นหน่วยงานเดียวกัน โดยการตั้งคณะกรรมการร่วมในการทำงานระหว่าง ปปท. และ ปปช. และเพิ่มจำนวนกรรมการ ปปช. เป็น ๑๑ คน และกระบวนกรตั้งคณะกรรมการสรรหากรรมการ ปปช. และผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการ ปปช. ควรมีที่มาจากภาคส่วนต่างๆ ที่หลากหลายและลดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ ปปช. เหลือ ๖ ปี เพื่อให้มีความสอดคล้องกับองค์กรอิสระอื่น โดยให้นำรูปแบบการทำงานของ สตง. มาปรับใช้ ในการทำงานของ ปปช. ซึ่งผู้ชี้แจงฯ เห็นควรให้ใช้แนวทางนี้มาปฏิรูปโครงสร้างของ ปปท. และ ปปช.

นายประมนต์ สุธีวงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ขอเพิ่มเติมความเป็นมาตรา ๒๗๖/๑ โดยมีจุดมุ่งหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จากแต่เดิมที่เป็นหน่วยงานภายในสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ย้ายเป็นหน่วยงานในสังกัดของผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความเป็นอิสระ และเกิดการเสริมสร้างธรรมาภิบาลเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารขึ้น

นายเกริกไกร จีระแพทย์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญใน ภาค ๔ การปฏิรูปและสร้างความปรองดอง ว่า ต้องมีการพิจารณาว่า ภาค ๔ การปฏิรูปและสร้างความปรองดอง จะคงบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่ หากยังคงไว้จำเป็นต้องบัญญัติให้ครอบคลุมถึงประเด็นการปฏิรูปที่สำคัญทุก

ประเด็น โดยต้องยึดโยงกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งอาจทำให้ร่างรัฐธรรมนูญมีเนื้อหาเพิ่มเติมมาก แต่หากไม่ต้องการคงภาค ๔ การปฏิรูปและสร้างความปรองดอง ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ ควรนำความในภาค ๔ การปฏิรูปและสร้างความปรองดอง ทั้งหมดไปบัญญัติไว้ในหมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

นายประมนต์ สุธีวงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงเพิ่มเติม ในส่วนที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิรูปไม่ว่าจะนำไปกำหนดไว้ที่ส่วนใดทั้ง ภาค ๔ การปฏิรูปและสร้างความปรองดอง หรือหมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เจตนารมณ์คือ ข้อเสนอแนะในการปฏิรูปต้องได้รับการขับเคลื่อนและนำไปปฏิบัติจริง รวมทั้งต้องคงเจตนารมณ์และใจความสำคัญไว้ด้วย

นายสมชัย ฤชุพันธ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๙ ซึ่งเป็นเรื่องของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ โดยการขับเคลื่อนการปฏิรูปเป็นงานในเชิง action ที่ต้องมีอำนาจสั่งการผู้ปฏิบัติงานซึ่งได้แก่ ส่วนราชการต่าง ๆ โดยมีการออกกฎหมายให้ไปดำเนินการ องค์กรซึ่งทำหน้าที่ขับเคลื่อนจึงไม่ควรเป็นสภา เนื่องจากสภาเป็นที่ debate เพื่อค้นหาความคิดเห็น แนวทาง ประกอบกับการกำหนดให้สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติเป็นสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนไม่เหมาะสม จึงควรตัดสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศออก แต่คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติเป็นเรื่องจำเป็นจึงควรดำรงไว้

นายประมนต์ สุธีวงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า การขับเคลื่อนการปฏิรูปต้องอยู่ในรูปแบบที่ไม่ใช่สภา เนื่องจากคณะกรรมการสภาปฏิรูปแห่งชาติ ๑๘ คณะได้มีข้อเสนอ แผนงาน และ road map ของการดำเนินงานไว้แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมา debate อีก ควรนำข้อเสนอของสภาปฏิรูปแห่งชาติดังกล่าวไปดำเนินการขับเคลื่อนโดยสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามสมควร ทั้งนี้ เห็นว่าผู้ที่ควรดำเนินการขับเคลื่อนควรเป็นคณะกรรมการ องค์กร หรือสำนักงาน โดยที่มาของบุคคลที่จะมาเป็นคณะกรรมการ หรือกำกับการขับเคลื่อนควรมีการเปิดกว้างและจำนวนตามสมควร

นายประมนต์ สุธีวงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ขอเพิ่มเติมความเป็นมาตรา ๒๘๑/๒ เนื่องจากเห็นว่าการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นเรื่องที่ต้องมีความต่อเนื่อง จึงควรนำมาบัญญัติไว้เป็นส่วนหนึ่งของภาค ๔ การปฏิรูปและสร้างความปรองดอง โดยมีแนวทางตามที่ขอเพิ่มเติมความเป็นมาตรา ๒๘๑/๑

นายสมชัย ฤชุพันธ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๓ เรื่องการปฏิรูปด้านการเงิน การคลัง และภาษีอากร ทั้งนี้ เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๓ (๑) ที่จัดแบ่งภาษีเป็นสองระดับ แต่ต้องดำเนินการให้รายได้จากภาษีท้องถิ่นเพียงพอสำหรับความจำเป็นในการใช้จ่ายของท้องถิ่น เพื่อให้

ท้องถิ่นมีรายได้มากพอ สามารถพึ่งพาตนเองได้ทางการเงินการคลังโดยอาศัยเงินอุดหนุนจากส่วนกลางน้อยลง และทำให้ท้องถิ่นเกิดความเป็น autonomy ภายใต้การควบคุม ในบางท้องถิ่นที่มีรายได้จากภาษีท้องถิ่นไม่เพียงพอสำหรับความจำเป็นในการใช้จ่ายของท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องอุดหนุนในส่วนของค่าใช้จ่ายที่จำเป็นแก่ท้องถิ่นนั้น จึงเสนอให้เพิ่มความ “มีรายได้จากภาษีท้องถิ่นเพียงพอสำหรับความจำเป็นในการใช้จ่ายของท้องถิ่น”

นายไพบุลย์ นลินทรานุกร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๓ (๔) เรื่องระบบบำนาญ ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญได้เขียนให้ครอบคลุมประชากรที่ยังไม่ได้อยู่ในระบบบำนาญให้ดำรงชีพได้อย่างเพียงพอและยั่งยืน แต่ในความเป็นจริงประชากรที่อยู่ในระบบบำนาญอยู่แล้ว เช่น ระบบประกันสังคม ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยเมื่อเกษียณประมาณ ๓,๐๐๐ บาทต่อเดือน ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพซึ่งตามหลักของบำนาญต้องมีรายได้ร้อยละ ๗๐ ของรายได้เดิมเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม จึงขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการปฏิรูปที่ครอบคลุมประชากรทุกภาคส่วนให้สามารถดำรงชีพได้อย่างเพียงพอ พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการออมเพื่อการชราภาพทั้งโดยบังคับและโดยสมัครใจ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในวัยชราได้อย่างเพียงพอ

นายไพบุลย์ นลินทรานุกร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๓ (๕) เรื่องตลาดทุน ควรมีการส่งเสริมให้ตลาดทุนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งด้านการเข้าถึงแหล่งทุนของภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งเป็นช่องทางในการออมและลงทุนของประชาชนและระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากตลาดทุนเป็นแหล่งระดมเงินทุนที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ประมาณร้อยละ ๒๐๐ ของ GDP และเป็นช่องทางออมและการลงทุนที่จะทำให้กิจการของประเทศไทยมีศักยภาพไปแข่งขันกับต่างชาติ จึงควรต้องสนับสนุนและต้องทำให้ตลาดทุนเข้มแข็ง โดยควรนำมาเขียนไว้ในร่างรัฐธรรมนูญในภาค ๔ การปฏิรูปและสร้างความปรองดอง หรือหมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เพื่อบังคับให้รัฐบาลสนใจและทำความเข้าใจอย่างจริงจัง

นายสมชัย ฤชุพันธ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๓ (๖) เรื่องการปฏิรูประบบงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณควรคำนึงถึงมิติเชิงพื้นที่ โดยการจัดสรรงบประมาณควรคำนึงถึงหน่วยงานตามพื้นที่ด้วย

นายสมชัย ฤชุพันธ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๓ วรรคสอง ความว่า การเงิน เป็นเรื่องของธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบกับประเทศไทยมีคณะกรรมการนโยบายการเงินอยู่แล้ว คณะกรรมการปฏิรูปจึงไม่ควรดำเนินการด้านการเงิน จึงเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็น “คณะกรรมการปฏิรูปการบริหารการคลัง และภาษีอากร”

นายสมชัย ฤชุพันธ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ซึ่งแจງประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๔ เรื่องการปฏิรูปด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ความเป็นว่า การจัดสรรงบประมาณจึงไม่ควรนำมาบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๔ (๑) จึงเสนอให้ตัดออก และในมาตรา ๒๘๔ (๕) ซึ่งเป็นเรื่องการจัดตั้งหน่วยงานระดับภาค เห็นว่ายังไม่สมควรตั้งเพราะไม่มีความแน่ชัดว่าหน่วยงานระดับภาคดังกล่าวจะสังกัดส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น และจะเป็นการเพิ่มขึ้นตอนการทำงานขึ้นมาอีกชั้นหนึ่ง จึงเสนอให้ตัดความใน (๕) ออก

นายสมชัย ฤชุพันธ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ซึ่งแจງประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๖ เรื่องการสนองทุนให้กับการศึกษา (financing of education) ในปัจจุบันเป็นการสนองทุนเพื่อการศึกษาผ่านด้านอุปทาน (supply - side financing) เป็นหลัก โดยการศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๘๐ จัดโดยรัฐ โดยรัฐเป็นผู้จัดตั้งโรงเรียนแล้วให้การศึกษาฟรีหรือเก็บค่าเล่าเรียนน้อย ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่สิ้นเปลืองและไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถแก้ปัญหาของการศึกษาไทยได้ วิธีการแก้ไขคือรัฐต้องไม่ผูกขาดการศึกษาแล้วใช้แนวคิดสนองทุนเพื่อการศึกษาผ่านด้านอุปสงค์ (demand - side financing) โดยให้ทุนแก่ผู้ต้องการเรียนกล่าว คือ รัฐอุดหนุนนักเรียนแทนที่จะอุดหนุนโรงเรียน โดยนักเรียนจะเป็นผู้นำค่าเล่าเรียนที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐไปเลือกเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพจะเป็นการกำกับโรงเรียนอีกชั้นหนึ่ง เป็น consumer power ในด้านการศึกษา โรงเรียนที่ไม่มีคุณภาพจะไม่สามารถดำรงอยู่ได้เนื่องจากไม่มีนักเรียน

นายเกริกไกร จีระแพทย์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ซึ่งแจງประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๒ (๑) ว่าการแก้ไขเพิ่มเติมมีความเกี่ยวข้องกับการขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ จึงมีเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมเหมือนกัน ทั้งนี้ เรื่องการแข่งขันทางการค้าอย่างไม่เป็นธรรมเป็นการสะท้อนแนวคิดในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้านการปฏิรูป

นายไพบุลย์ นลินทรางกูร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ซึ่งแจງประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๒ (๒) เรื่องรัฐวิสาหกิจ ในการแบ่งแยกหน้าที่อย่างชัดเจนระหว่าง หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจแทนรัฐ ยังขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้นโยบาย (policy maker) เนื่องจากรัฐวิสาหกิจที่สมบูรณ์ควรมี ๔ หน่วยงาน ได้แก่ policy maker regulator operator และ owner จึงเสนอให้เพิ่ม หน่วยงานกำหนดนโยบายให้รัฐวิสาหกิจ เป็น policy maker นอกจากนี้ ในการบัญญัติให้มีการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจที่ขาดทุนหรือขาดประสิทธิภาพ ในความเป็นจริง ไม่ต้องการให้มีการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง แต่ต้องการให้มีการทบทวนว่าหน่วยงานใดควรเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานใดไม่ควรเป็น เพราะหลายกิจการในปัจจุบันภาครัฐไม่ควรเป็นเจ้าของเนื่องจากภาคเอกชนสามารถบริหารจัดการได้ เช่น ธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ การที่รัฐเป็นเจ้าของกิจการบางอย่างยังก่อให้เกิดการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรมด้วย จึงขอแก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มความเป็น “ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจทำธุรกิจเดียวกับภาคเอกชน จะต้องจัดให้มีการแข่งขันกับภาคเอกชนอย่างเป็นธรรม” เพื่อสามารถตรวจสอบประสิทธิภาพได้ ในกรณีที่เห็นว่า

กิจการใดที่ต้องทำให้รัฐเป็นพิเศษก็ควรแยก account ออกมา เป็น public service account เพื่อให้เกิดความชัดเจนและตรวจสอบประสิทธิภาพได้

นายเกริกไกร จีระแพทย์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๓ เรื่องจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาภาคการเกษตร ผู้ขอแก้ไขเพิ่มเติมเสนอให้เพิ่มเติมประเด็นที่มีความสำคัญของภาคเกษตร ได้แก่ สนับสนุนให้ผลิตปุ๋ยเกษตรอินทรีย์ สนับสนุนให้เก็บรวบรวมพันธุ์พืชโดยการวิจัยพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สนับสนุนเกษตรกรในการเก็บกักน้ำไว้ทุกพื้นที่ที่ทำการเกษตรทุกรูปแบบ และต้องดำเนินการตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ ยังขอเพิ่มเติมในส่วนของ (๑/๑) จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการภาคอุตสาหกรรม และใน (๑/๒) จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาภาคบริการ เพื่อให้สอดคล้องกับภาคเกษตรกรรม ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญสามารถปรับปรุงความให้สั้นหรือกระชับขึ้นได้เนื่องจากใจความสำคัญเป็นใจความเดียวกัน

ใน (๕) เพิ่มกฎหมายการห้ามนำเข้าสารเคมีที่เป็นพิษด้านการเกษตรที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม

ใน (๗) เพิ่มเรื่องกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ เพราะมีความเกี่ยวเนื่องถึงสินค้าผ่านแดนต่าง ๆ ด้วย จึงควรปรับปรุงให้มีความคล่องตัวเพื่อลดค่าใช้จ่ายทางด้านโลจิสติกส์ และควรจัดให้มีสำนักงานโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์แห่งชาติ เพื่อบูรณาการทางด้านต่าง ๆ ด้วย

ใน (๑๐) ประเทศไทยมีความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ และจะได้ประโยชน์จากการรวมกลุ่มในอาเซียนจึงควรทำให้ความได้เปรียบดังกล่าวมาเป็นกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในเชิงของการพัฒนาพื้นที่และการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากประเทศเพื่อนบ้านจึงควรเน้นการส่งเสริมพัฒนาด้านเศรษฐกิจตามแนวชายแดนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสนับสนุนการขยายตัวเศรษฐกิจในพื้นที่ต่าง ๆ โดยให้มีการตรากฎหมายพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ร่วมชายแดน

นายธวัชชัย ยงกิตติกุล สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า มาตรา ๒๙๒ ตามร่างรัฐธรรมนูญกล่าวถึงการปฏิรูปเศรษฐกิจมหภาค ขณะที่มาตรา ๒๙๓ กล่าวถึงการปฏิรูปเศรษฐกิจรายภาค แต่ในเนื้อหากลับไม่มีการปฏิรูปทั้งสองด้าน จึงได้ขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาเพื่อให้เกิดความชัดเจน และเพิ่มภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรเพื่อให้เนื้อหาครบถ้วน

นายธวัชชัย ยงกิตติกุล สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๔ (๓) เพื่อให้เกิดความชัดเจนเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็น “(๓) ตบชดุมตัวไม้ชี้สยดัดพหุสขภพดัดยชทพรส่งเสริมให้ประชาชนสามารถมีข้อมูลพื้นฐานในการดูแลสุขภาพของตนเอง เพื่อลดการใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลโดยไม่จำเป็น”

ส่วน (๔) เรื่องการกำกับและควบคุมราคาขายและค่าบริการทางการแพทย์ให้มีราคาและค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม แม้ในปัจจุบันจะมีปัญหาเรื่องค่ารักษาพยาบาลของภาคเอกชนแต่แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไม่ใช่การเข้าไปควบคุมเพราะขัดกับระบบเศรษฐกิจแบบตลาด และผู้ควบคุมเองก็ไม่อาจทราบได้ว่าราคาที่เหมาะสมคือราคาเท่าใด ราคาถูกสำหรับผู้บริโภคแต่อาจเป็นราคาที่ไม่เป็นธรรมสำหรับผู้ผลิต จึงขอแก้ไขโดยตัด (๔) ออกทั้งหมด ทั้งนี้ ควรให้มีโครงการประกันสุขภาพโดยให้เมืองค์กรกลางที่ไปสำรวจค่ารักษาพยาบาลของโรคที่สำคัญแล้วเขียนเป็นมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางขั้นตอนการรักษาที่จำเป็น เพื่อให้ค่ารักษาพยาบาลเป็นไปตามมาตรฐาน ไม่มีการคิดราคาเกินจากมาตรฐานที่ไม่มีเหตุผลโดยโครงการดังกล่าวจะมีประโยชน์มากกว่าการกำกับดูแลโดยโครงการดังกล่าวอาจไม่ต้องนำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

นายไพบูลย์ นลินทรางกูร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ และมาตรา ๓๐๘ มีเหตุผลตามเอกสารคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ที่เสนอต่อคณะกรรมการการยุติการร่างรัฐธรรมนูญ

จากนั้น กรรมการได้แสดงความเห็น ตั้งข้อสังเกต ชี้แจงและสอบถามผู้มาชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

- ในคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ขอแก้ไขชื่อภาค ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดีและระบบผู้แทนที่ดี เป็น “ภาค ๒ ผู้นำทหระบบการเมืองที่ดีและระบบผู้แทนที่ดี” คณะกรรมการได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “ภาค ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดีและระบบผู้แทนที่ดีสถาบันการเมือง” แล้ว

- ในคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๐ ที่ขอแก้ไขการแสดงสำเนาแบบแสดงรายการภาษีย้อนหลังจากเวลา ๓ ปีเป็นเวลา ๕ ปี คณะกรรมการจะนำไปพิจารณาว่าในทางปฏิบัติสามารถทำได้หรือไม่ ถ้าสามารถทำได้ในทางปฏิบัติคณะกรรมการอาจไม่ขัดข้องในการแก้ไขเพิ่มเติมประเด็นดังกล่าว

- ตั้งข้อสังเกตว่า ในคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗ เรื่องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีความเกี่ยวเนื่องกันในแต่ละวรรค วรรคแรกเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน วรรคสองเป็นเรื่องเอกสารที่ต้องยื่นตามวรรคแรก ส่วนวรรคสาม คือ บุคคลที่จะต้องเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้สาธารณชนทราบ โดยผู้ที่จะต้องเปิดเผย คือ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่ในร่างรัฐธรรมนูญได้เพิ่มกรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐด้วย หากมีการแก้ไขเป็นไปตามคำขอแก้ไขเพิ่มเติมจะหมายความว่า บุคคลตามวรรคแรกทั้ง ๘ กลุ่ม ต้องเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อสาธารณชนทั้งหมด ซึ่งเฉพาะ (๗) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ในปัจจุบันมีจำนวนมากกว่า ๑๘๐,๐๐๐ คน การต้องให้เปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อสาธารณชนอาจทำให้เกิดความยุ่งยากได้

- มีกรรมการเห็นด้วยกับคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๑ ที่เสนอคำขอแก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีความเป็นอิสระทางการเมือง

- กรรมการได้สอบถามผู้ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญว่า มีสาระใด (issue) ใดที่ผู้ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าการแก้ไขมากที่สุดในการร่างรัฐธรรมนูญนี้ และมีสาระใด (issue) ใดที่เห็นว่าเหมาะสมและไม่สมควรถูกตัดออกจากร่างรัฐธรรมนูญนี้

นายสมชัย ฤชุพันธ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงต่อประเด็นดังกล่าวว่า ประเด็นที่เห็นว่าการแก้ไขมากที่สุดในการร่างรัฐธรรมนูญนี้ คือ การปฏิรูประบบงบประมาณ กล่าวคือ นอกเหนือจากการจัดสรรงบประมาณตามอำนาจหน้าที่ ควรมีการจัดสรรงบประมาณตามพื้นที่ ว่าพื้นที่ใดได้งบประมาณเท่าใดเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินนโยบายด้านงบประมาณ และประเด็นที่เห็นว่าการแก้ไขมากที่สุดในการร่างรัฐธรรมนูญนี้อีกประเด็นหนึ่งคือ การปฏิรูประบบราชการ โดยกำหนดว่าหน่วยงานใดทำหน้าที่อะไร เป็น policy maker regulator หรือ operator และควรมีการแยกภารกิจหลักระหว่างอำนาจรัฐระดับชาติและอำนาจรัฐระดับท้องถิ่น โดยระดับชาติเป็นการจัดรูปแบบโดยใช้ function ก็ควรทำหน้าที่ในเชิง function และทำหน้าที่เฉพาะ policy regulation supervision และ standard setting โดยเรื่อง service provider และ operator ควรเป็นอำนาจหน้าที่ระดับท้องถิ่นโดยมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ

นายประมนต์ สุธีวงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงต่อประเด็นดังกล่าวว่า ประเด็นที่เห็นว่าเหมาะสมและไม่สมควรถูกตัดออกจากร่างรัฐธรรมนูญนี้ คือ การตั้งศาลทุจริต การปรับปรุงโครงสร้างและการควมรวมให้เป็นอิสระของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

นายไพบุลย์ นลินทรางกูร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงต่อประเด็นดังกล่าวว่า เรื่องที่มีความสำคัญ คือ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ โดยตรงในร่างมาตรา ๘๘ ที่มีการระบุไว้ว่าต้องมีการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และร่างมาตรา ๒๙๒ ตามร่างรัฐธรรมนูญกล่าวถึงการปฏิรูปเศรษฐกิจมหภาค (macro) และร่างมาตรา ๒๙๓ กล่าวถึงการปฏิรูปเศรษฐกิจรายภาค (micro)

นายเกริกไกร จีระแพทย์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงต่อประเด็นดังกล่าวว่า ประเด็นที่มีความสำคัญ คือ เรื่องเศรษฐกิจ แต่ควรมีการแก้ไขในเรื่องของการเมือง โดยการเมืองต้องมีความเข้มแข็งไม่อ่อนแอเพราะหากระบบการเมืองไม่ดี ไม่มีเสถียรภาพ ประเทศจะไม่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจไปในทางที่ดีได้ ควรต้องทำการเมืองให้เข้มแข็งเพื่อให้ประเทศสามารถพัฒนาต่อไป โดยมีสาระสำคัญอยู่ที่การตรวจสอบ (checks and balances) และการถอดถอนนักการเมืองที่ไม่ดี พร้อมทั้งกำกับให้ให้นักการเมืองมีจริยธรรมที่ดี ปรับปรุงระบบของการปราบปรามการทุจริตเพื่อให้เกิด strong and good government

นายธวัชชัย ยงกิตติกุล สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงต่อประเด็นดังกล่าวว่า ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทยในปัจจุบันมาจากปัญหาการทุจริต และปัญหาความเหลื่อมล้ำ ประเด็นที่มีความสำคัญ คือ มาตรการเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต ซึ่งหมายรวมถึง ทางด้านการเมืองด้วย และสิ่งที่ควรพิจารณาในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ การลดความเหลื่อมล้ำโดยการทำให้เกิด ภาระทางด้านภาษีเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ภาคธุรกิจมีความสำคัญจะต้องทำให้ภาคธุรกิจมีความเข้มแข็งและสามารถ แข่งขันได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้ระบบธรรมาภิบาลเพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

กรรมการการสอบถามในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- คำขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ สอดคล้องกับภารกิจของคณะกรรมการการร่าง รัฐธรรมนูญที่ได้ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๕(๓) โดยเห็นถึงความสำคัญในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของภาคประชาชนจึงไม่ได้มีการขอแก้ไข เพิ่มเติมมาตรา ๗๑ ขอสอบถามว่า ในกรณีศาลคดีทุจริตที่กำหนดให้เป็นศาลชำนาญพิเศษ มีความเห็นของ กรรมการว่าควรเริ่มต้นคดีทุจริตในชั้นศาลอุทธรณ์ได้ ผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ มีจุดยืนหรือความเห็นต่อเรื่องดังกล่าวอย่างไรและเหตุผลในการขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญในเรื่อง อำนาจของ ป.ป.ช. โดยให้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีทุจริตเป็นอย่างไร รวมถึงขอทราบความเห็นและข้อมูล เพิ่มเติมเกี่ยวกับการขอแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องผู้ตรวจการแผ่นดินที่เสนอให้โอนย้ายบุคลากรและภารกิจใน เรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจากสำนักนายกรัฐมนตรีมาอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ตรวจการ แผ่นดิน เนื่องจากผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจึงควรโอนย้ายมาอยู่กับผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย

- การขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในเรื่องยุทธศาสตร์ชาติโดยให้มีการจัดตั้งหน่วยงานอิสระขึ้นมา นั้น จะมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติอย่างไรบ้าง และขอทราบความเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้หรือความเหมาะสมในเรื่องภาษีใน ระดับชาติและท้องถิ่น ซึ่งในอดีตมีการกำหนดสัดส่วนในเรื่องภาษีไว้อย่างชัดเจนโดยมีการโอนงบประมาณ ให้กับท้องถิ่นหรือจังหวัด รวมถึงเหตุผลในการขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๐ และมาตรา ๒๘๓ ในเรื่อง ระบบบำนาญซึ่งมีการแก้ไขเนื้อหาที่ใกล้เคียงกัน และขอให้อธิบายเหตุผลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขอแก้ไขร่าง มาตรา ๒๙๒ ที่เสนอให้มีหน่วยงานที่เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจ และการเสนอให้เพิ่มร่างมาตรา ๒๙๒ (๒/๑) นั้น เพื่อต้องการให้มีการแบ่งแยกหลักการสำคัญ โดยทำให้ภาครัฐเป็นทั้งผู้ควบคุม (regulator) ผู้วาง นโยบายของรัฐ (policy maker) และผู้ดำเนินกิจการทางธุรกิจ (operator) อย่างชัดเจนและปฏิรูป โครงสร้างของราชการให้ชัดเจน ถูกต้องหรือไม่

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า ในเรื่องยุทธศาสตร์ของชาตินั้นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติจะจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจตามยุทธศาสตร์ซึ่งจะมีระยะเวลาเพียง ๕ ปี จึงต้องการให้มี องค์กรที่ไม่ใช่องค์กรข้างต้นแต่มีความสัมพันธ์ในการจัดทำแผนงานในอนาคตเป็นเวลา ๒๐ - ๓๐ ปีว่า

ประเทศไทยจะเป็นประเทศเกษตรอุตสาหกรรม ประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือประเทศที่เป็นอุตสาหกรรม สำหรับเรื่องเงินที่มีการจัดสรรให้กับจังหวัดนั้น ใน พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้มีกฎหมายที่กำหนดให้มีการจัดสรรเงินให้อัตราร้อยละ ๓๕ แต่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการดังกล่าวซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้นได้ตรากฎหมายแก้ไขโดยไม่ได้ยกเลิกการจัดสรรเงินที่มีเป้าหมายในอัตราร้อยละ ๓๕ ดังกล่าว แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย การกระจายอำนาจในเรื่องดังกล่าวจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย สำหรับเรื่องรัฐวิสาหกิจซึ่งตามร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีความเป็นเจ้าของเฉพาะรัฐวิสาหกิจที่มีปัญหาเท่านั้น การเป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจควรต้องเป็นรัฐวิสาหกิจทุกแห่งทั้งที่มีปัญหาและไม่มีปัญหาด้วย

นายไพบุลย์ นลินทรางกูร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า ในเรื่องระบบบำนาญนั้นควรดำเนินการปฏิรูปสำนักงานประกันสังคมซึ่งได้มีการศึกษาว่าจะประสบปัญหาอย่างแน่นอน จึงได้มีการเสนอขอแก้ไขไว้ในหมวดปฏิรูปเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับองค์กรที่ทำหน้าที่จัดการในเรื่องระบบบำนาญของประเทศ รวมถึงให้มีกลไกใหม่ในการจัดการระบบบำนาญให้มีความครอบคลุมและเพียงพอ เมื่อได้มีการปฏิรูปในเรื่องดังกล่าวแล้วจะต้องมีระบบบำนาญแห่งชาติอยู่ต่อไปได้อีกด้วย จึงได้ขอแก้ไขในร่างมาตรา ๙๐ เพื่อให้เป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้วยเช่นกัน ส่วนเรื่ององค์กรที่เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจนั้นมีรัฐวิสาหกิจหลายแห่งมีผลประกอบการขาดทุน เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นต้น แต่ยังไม่มีการจัดการแก้ไขปัญหาเนื่องจากรัฐวิสาหกิจดังกล่าวไม่มีเจ้าของที่ชัดเจน ปัญหาของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทยคือ การขาดผู้ที่เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจ รัฐมนตรีที่เข้ามารับผิดชอบจะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การแบ่งแยกหน้าที่อย่างชัดเจนออกเป็น ๔ หน่วยงาน คือ ผู้ควบคุม (regulator) ผู้วางนโยบายของรัฐ (policy maker) ผู้ดำเนินการทางธุรกิจ (operator) และเจ้าของรัฐวิสาหกิจ (owner) แล้วจะทำให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจในการจัดการรัฐวิสาหกิจ สำหรับเรื่องการฟื้นฟูนั้น เนื่องจากรัฐวิสาหกิจหลายแห่งไม่สามารถดำเนินการฟื้นฟูได้และมีรัฐวิสาหกิจหลายแห่งที่ไม่ควรมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจแล้ว เช่น ธนาคาร จึงไม่ได้เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าว

- การขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๙ จะมีการจัดสรรงบประมาณให้อย่างไรและจำนวนเท่าใด และภาคส่วนใดที่ใช้ (consume) งบประมาณมากน้อยเพียงใด หรือจัดสรรงบประมาณให้กับบุคคลประเภทใด เนื่องจากในระบบสากลจะมีการพัฒนาในเรื่องดังกล่าวให้มีความเสมอภาคด้วย สำหรับการขอแก้ไขร่างมาตรา ๙๑ นั้นหากไม่กำหนดในเรื่องการผูกขาดของภาคเอกชนอาจทำให้เกิดปัญหาได้ เช่น การแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่รับผิดชอบในเรื่องไฟฟ้า ซึ่งอาจทำให้เกิดการผูกขาดค่าไฟฟ้าได้ หรือการตั้งบริษัทประปาขึ้นมา ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหากับประชาชน ในส่วนการขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๐๐ หากคงความว่า “เงินแผ่นดิน” ไว้ และเพิ่มความอื่น เช่น เงินสะสม ตามที่ได้มีการชี้แจงต่อคณะกรรมการจะทำให้เกิดความครอบคลุมมากขึ้นหรือไม่ และสอบถามว่า เงินงบประมาณที่เรียกว่า “เงินกลาง” ของศาล นั้นเป็นเงินแผ่นดินหรือไม่ สำหรับการขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘๓ จะมีความเป็นไปได้หรือไม่ว่าการดำเนินการให้รัฐมีงบประมาณในการส่งเสริมตลาดทุนโดยกำหนดให้รัฐจัดเก็บภาษีจากรายได้จากการขายหุ้นในตลาดทุน

ได้หรือไม่ และในการขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๓ เรื่องการตลาดสินค้าเกษตร ซึ่งผู้ขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญขอตัดความว่า “นวัตกรรมทางการเกษตรโดยผลงานองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น” นั้น มีเหตุผลอย่างไรหรือไม่เห็นประโยชน์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาคเกษตร จึงให้ความสำคัญในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเฉพาะในภาคบริการเท่านั้นและไม่ให้ความสำคัญในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาคเกษตรหรืออุตสาหกรรมใหม่หรือไม่ ในส่วนการขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๔ จะดำเนินการอย่างไร ในการควบคุมราคาในการรักษาพยาบาลได้

- ในเรื่องเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยจะผูกโยงกับเศรษฐกิจของโลก โดยสอบถามว่า ในร่างมาตรา ๘๑ เรื่องแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในเรื่องการต่างประเทศนั้น มีเนื้อหาที่มีความครอบคลุมหรือไม่ เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยเกิดความเสียหายจากวิกฤติการเงิน การเปิดเสรีทางการค้า การลงทุนซึ่งยังไม่มีความพร้อมและขอให้คณะกรรมการที่รับผิดชอบในเรื่องเศรษฐกิจให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวด้วย และได้มีการขอเพิ่มความในร่างมาตรา ๘๘ เป็นวรรคท้ายว่า “รัฐไม่พึงประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาประโยชน์สาธารณะ หรือการจัดให้มีสาธารณูปโภค” ซึ่งอาจเป็นผลมาจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และเห็นว่าหากเอกชนดำเนินธุรกิจได้ดีกว่าก็ควรเปิดโอกาสให้เอกชนด้วย สอบถามความเห็นผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญว่าจะสามารถตีความบทบัญญัติดังกล่าวอย่างไรเนื่องจากอาจมีผลต่อท้องถิ่นด้วย สำหรับการขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๓ เนื่องจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในเรื่องหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมอย่างกว้างขวางหรือผูกพันการค้าการลงทุนกับงบประมาณโดยมีนัยสำคัญ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการตีความ และการขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๓ เป็น “..ของประเทศซึ่งรัฐพึงสงวน หรือมีผลผูกพันตัวตนของรัฐ หรือสงวน หรือสงวนผลประโยชน์ของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ” จะตีความมาตรา ๑๕๓ ตามที่ได้มีการขอแก้ไขเพิ่มเติมอย่างไร กรณีศาลตีความกรณีการยุติธรรมและศาล ต้องคำนึงถึงความเสมอภาคทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ในคดีทุจริตจะมีกระบวนการตามกฎหมายอาญาอยู่แล้ว สำหรับการขอแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่อง ป.ช.ได้มีการตัดความในเรื่องอำนาจไต่สวนและการจัดทำสำนวนโดยให้ ป.ช. มีอำนาจในการวินิจฉัย มีเหตุผลอย่างไร สำหรับการปฏิรูป ปัจจุบันได้มีคณะกรรมการด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในระดับชาติอยู่แล้ว จึงต้องการทราบว่ามีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูปในทุกด้านอย่างไร

- การขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๗๔ ในเรื่องอำนาจหน้าที่ของป.ช.นั้นต้องการทราบถึงเหตุผลในการขอแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว ซึ่งอาจทำให้ ป.ช. มีอำนาจตุลาการ สำหรับการขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘๓ (๔) ในความว่า “หน่วยงานตามพื้นที่” มีความหมายอย่างไร และการขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘๖ เรื่องการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งได้เพิ่มความว่า “การสนองทุนเพื่อการศึกษา” หากใช้ความว่า “การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา” แทน จะทำให้ความหมายหรือเนื้อหาตามที่ได้มีการขอแก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงหรือไม่

- การขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๑ เรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภานั้น ซึ่งคณะกรรมการธิการเห็นว่า ควรให้มาจากการสรรหา ผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขมีความเชื่อมั่นต่อระบบการเลือกกันเองตามมาตรา ๑๒๑ หรือ การสรรหามากกว่ากัน

- การขอเพิ่มมาตรา ๒๔๑/๑ ความว่า “ศาลชำนาญพิเศษ” ตามมาตราดังกล่าว มีความหมายอย่างไร และต้องมีผู้พิพากษาสมทบในศาลดังกล่าวหรือไม่ และจะสามารถกำหนดให้ศาลคดีทุจริตเป็นลักษณะ แผนกคดี เช่น แผนกคดีคุ้มครองผู้บริโภค ได้หรือไม่ สำหรับการขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗๑ ซึ่งเป็นเรื่องการขอให้รวม ป.ป.ช. และ ป.ป.ท. เข้าด้วยกันนั้น ได้มีการศึกษาร่างกฎหมายที่แก้ไขเกี่ยวกับ ป.ป.ท. ก่อนการขอแก้ไขมาตรานี้หรือไม่ ในส่วนการขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗๔ หมายความว่าให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ธุรการในการจัดทำสำนวนเพื่อให้กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้วินิจฉัยโดยกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่มีอำนาจจัดทำสำนวนหรือไม่

- การขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ เพื่อเปิดเสรีทางเศรษฐกิจให้กับเอกชนมากขึ้น โดยขอเพิ่มความ เป็นวรรคท้ายเป็น “รัฐไม่พึงประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน..” จะดำเนินการสร้างความสมดุลระหว่างการดำเนินการในบางเรื่องของรัฐหรือองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีลักษณะบริการที่ แข่งขันกับเอกชน เช่น รถบริการสาธารณะ ตลาด อย่างไร ซึ่งในอนาคตท้องถิ่นจะมีรายได้จากการ ดำเนินการในเรื่องดังกล่าวด้วย สำหรับการขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘๓(๑) นั้น ความว่า “ภาษีท้องถิ่น” หมายรวมถึง ภาษีร่วม เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ด้วยหรือไม่ ซึ่งอาจทำให้ท้องถิ่นจัดเก็บภาษีได้ทันที โดย ไม่ต้องจัดตั้งภาษีใหม่ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในเรื่องฐานภาษีของแต่ละท้องถิ่นได้

- ตามความเห็นของผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ เรื่องการกำจัดการ ทุจริตคอร์รัปชันและกลไกปฏิรูปนั้น ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน ซึ่งได้มีข้อเสนอว่าควรบัญญัติ เรื่องดังกล่าวไว้ในหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เห็นว่า หากบัญญัติไว้ในหมวดแนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐแล้วรัฐบาลอาจไม่ดำเนินการ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า ผลกระทบในการใช้จ่ายงบประมาณให้กับกลุ่มคนประเภทต่าง ๆ นั้น ไม่สามารถ กำหนดไว้ในเรื่องงบประมาณได้ ซึ่งเป็นเรื่องการวิเคราะห์งบประมาณโดยได้มีการเสนอเรื่อง Parliamentary Budget Office (PBO) จึงจะสามารถจัดการในเรื่องดังกล่าวได้ ในเรื่องการผูกขาดนั้นไม่ว่า จะโดยรัฐหรือเอกชนก็ตามจะไม่ทำให้เกิดผลดี แต่ในบางครั้งจำเป็นให้เกิดการผูกขาดได้ จึงต้องมีผู้ควบคุม (regulator) มาให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย สำหรับเรื่องที่รัฐไม่พึงประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชนนั้นควร ต้องมีการตีความอย่างยืดหยุ่นโดยให้รัฐสามารถแข่งขันกับเอกชนได้ภายใต้กฎกติกาเดียวกัน

นายเกริกไกร จีระแพทย์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่าง รัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า ข้อเสนอในการขอแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญนั้น ได้มีการสังเคราะห์จาก ข้อเสนอที่มาจากหลายแห่งเข้าด้วยกัน ขอให้คณะกรรมการพิจารณาที่สารัตถะมากกว่าถ้อยคำ โดยได้ให้

ความสำคัญในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในภาคเกษตร บริการ อุตสาหกรรม คณะกรรมการสามารถปรับปรุงเนื้อความให้เป็นเนื้อหาหรือมีจิตวิญญาณอย่างเดียวกันได้

นายไพบูลย์ นลินทรางกูร สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า ในเรื่องการส่งเสริมตลาดทุนนั้นไม่ควรมีการเก็บภาษีจากการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากเมื่อพิจารณาประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศสิงคโปร์ ไม่มีการเก็บภาษีดังกล่าว หากประเทศไทยมีการเก็บภาษีดังกล่าวจะไม่สามารถเชื่อมต่อหรือประสานกับตลาดอื่นได้ และทำให้การพัฒนาตลาดทุนทำได้ยากยิ่งขึ้น ในปัจจุบันอยู่ในระหว่างการพัฒนาตลาดทุนเพื่อเป็นตัวเลือกให้กับกลุ่มทุนมาลงทุนในประเทศไทย รวมถึงการสร้างประโยชน์ทางอ้อมที่ได้จากตลาดทุน คือ ภาษีนิติบุคคลที่มาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หากมีการพัฒนาตลาดทุนแล้วจะทำให้มีนิติบุคคลที่มาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มากขึ้นและจะมีการเก็บภาษีได้มากขึ้นส่งผลให้บริษัทมีผลประกอบการเพิ่มขึ้นและส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ที่จะเพิ่มขึ้นด้วย แต่ไม่ควรเก็บภาษีจากตลาดทุนที่เป็นเงินออมซึ่งจะเป็นการทำลายการพัฒนาตลาดทุนได้

นายประมนต์ สุธีวงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า ในคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญเรื่องศาลและการปฏิรูปในการปราบปรามทุจริตคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ต้องการให้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีกระบวนการปฏิรูปในเรื่องดังกล่าว ส่วนเรื่องศาลนั้น เห็นว่า ป.ป.ช. ยังมีคดีที่ค้างอยู่ประมาณ ๑๐,๐๐๐ คดีและอาจทำให้เป็นภาระของศาลต่อไป หากเข้าสู่กระบวนการของศาลยุติธรรมแล้วจะทำให้เกิดความล่าช้า การพิจารณาของศาลควรต้องมีผู้ที่มีความชำนาญในระดับหนึ่ง สำหรับผู้พิพากษาสมทบของศาลคดีทุจริตนั้น ขอให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณา จากการรับฟังความเห็นต้องการให้การพิจารณาคดีของศาลคดีทุจริตเป็นไปด้วยความรวดเร็วและพิจารณาอย่างรอบคอบ ศาลคดีทุจริตควรมีระบบของการอุทธรณ์ได้ มีความรวดเร็วและความชำนาญเฉพาะทาง การกำหนดศาลคดีทุจริตเป็นแผนกคดีนั้น เนื่องจากปัจจุบันมีการหมุนเวียนผู้พิพากษาอาจทำให้ผู้พิพากษาไม่มีความชำนาญในเรื่องดังกล่าวได้ หากตั้งเป็นศาลพิเศษจะช่วยให้ผู้พิพากษาเกิดความชำนาญในเรื่องคดีทุจริตและทำให้การพิจารณามีความรวดเร็วได้ จึงขอให้คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงความเหมาะสมได้โดยขอให้พิจารณาถึงความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรอบคอบและรวดเร็ว สำหรับเรื่อง ป.ป.ท. นั้น อยู่ในระหว่างการร่างกฎหมายและป.ป.ท. กำลังจะอยู่ภายใต้การกำกับของสำนักนายกรัฐมนตรี และสามารถกำหนดให้ ป.ป.ท. ควบรวมกับ ป.ป.ช. ได้ โดยการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของ ป.ป.ช. จากการไต่สวนมาเป็นการวินิจฉัย เนื่องจากการไต่สวนจะใช้เวลานานพอสมควร ซึ่งอาจปรับปรุงความให้ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยได้เช่นกัน รวมถึงควรทำให้สำนักงาน ป.ป.ช. มีความเข้มแข็งโดยสามารถดำเนินการไต่สวนเพื่อเสนอให้กรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยได้ ซึ่งจะทำให้การทำงานของ ป.ป.ช. รวดเร็วขึ้น

นายธวัชชัย ยงกิตติกุล สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงว่า รายได้ของท้องถิ่นที่เกิดจากการจัดเก็บภาษีมีย่านน้อยและพึงรายได้

จากหน่วยงานส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ท้องถิ่นมีความเติบโตช้า การให้อำนาจในการจัดเก็บภาษีให้กับท้องถิ่นจะทำให้ท้องถิ่นพึ่งพาหน่วยงานส่วนกลางน้อยลงแต่จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องการจัดเก็บภาษีของท้องถิ่นได้อย่างเพียงพอจึงต้องได้รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐ และท้องถิ่นไม่จำเป็นต้องดำเนินกิจการหารายได้ด้วยตนเองโดยอาจให้เอกชนดำเนินกิจการแข่งขันกันเองได้ หากเกิดการผูกขาดแล้วจึงให้รัฐเข้าไปจัดการดูแลและรัฐควรแข่งขันกับเอกชนได้แต่ให้อยู่บนพื้นฐานกฎเกณฑ์เดียวกัน

ศาสตราจารย์กระแส ชนะวงศ์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุมกล่าวขอบคุณผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ ที่ได้ให้เกียรติมาชี้แจงรายละเอียดคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญต่อคณะกรรมการธิการ โดยคณะกรรมการธิการจะพิจารณาคำขอเสนอในคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญอย่างละเอียด หากมีการขยายระยะเวลาในการพิจารณาคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแล้วจะเชิญผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๘ มาประชุมร่วมกับคณะกรรมการอีกครั้ง

ต่อจากนั้น ประธานกรรมการได้เชิญผู้ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๘ (สลับเวลาชี้แจงกับผู้ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๘/๒๕๕๘) ประกอบด้วย นายสมศักดิ์ โล่สถาพรพิพิธ นายโกวิท ศรีไพโรจน์ นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด รองศาสตราจารย์ สุชาติ นวกวงษ์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณตรีังใจ บุรณสมภพ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญต่อคณะกรรมการ

การชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๘

ศาสตราจารย์เกียรติคุณตรีังใจ บุรณสมภพ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๘ ขอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๖๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๒ พลเมืองต้อง ช้ ข ม มี สิทธิ เสนอ เรื่องราวร้องทุกข์ และมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครอง อันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของตนรวมทั้งได้รับแจ้งผลการพิจารณาในเวลาอันรวดเร็ว

ชุมชน และพลเมืองต้อง ช้ ข ม มี สิทธิ ได้รับ ข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลจากรัฐ ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมใด ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชน และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การผังเมือง และแผนอื่นที่ ร ว ร ว น อ ส ง ห ว ิ ษ น ท ร พ ธ์ ท ว ร ด ม เ ช ย ร ว ก ำ ห น ด เขต การ ใช้ ประโยชน์ ใน ที่ ดิน การ เวน คืน อสังหาริมทรัพย์ และการตรากฎหมาย หรือการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ได้รับผลกระทบอย่างทั่วถึงทั้งทางตรงและทางอ้อม

ก่อนดำเนินการเพื่อนำความคิดเห็นนั้นไปประกอบการพิจารณาโดยให้คำนึงถึงพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ และพื้นที่ทางวัฒนธรรมด้วย”

โดยมีเหตุผลดังนี้

ความในวรรคแรก และวรรคสอง เปลี่ยนคำว่า “ยอม” เป็นคำว่า “ต้อง” เพื่อเป็นบทบังคับพลเมืองให้หนักแน่นขึ้น

ในวรรคสอง เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าว ชุมชนย่อมมีสิทธิรับรู้เป็นการทั่วไป

วรรคสาม ขอย้ายคำว่า “การผังเมือง” มาไว้หลังคำว่า “สังคม” เพื่อความเหมาะสม เนื่องจากเป็นผลกระทบโดยตรงต่อชุมชนที่สำคัญ และเพื่อให้ “การผังเมือง” เป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนของชาติ และให้การเรียงลำดับความสำคัญของการปฏิบัติงานภาครัฐมีความถูกต้อง

ข้อความที่ขอเพิ่ม เนื่องจากเพื่อป้องกันการไปรับฟังความเห็นของประชาชนนอกพื้นที่ และไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ในพื้นที่

กรณีร่างมาตรา ๖๓ ขอแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๓ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือ ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมต้อง ๕๕มีสิทธิปกป้อง คุ้มครอง ฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน และพัฒนาขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ๕๖ ภูมิปัญญาอันดีงามของชุมชน ท้องถิ่น และของชาติ ๕๗มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรวม ทั้งความหลากหลายทางวัฒนธรรมและทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

พลเมือง ๕๘ต้องมีสิทธิร่วมกับชุมชนหรือร่วมกับรัฐในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ตลอดจนพัฒนาในด้านต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และประเทศ”

โดยมีเหตุผลดังนี้

วรรคแรก วรรคสอง เปลี่ยนคำว่า “ยอม” เป็น “ต้อง” เพื่อให้เกิดความหนักแน่น และเป็นหน้าที่ของประชาชนอย่างแท้จริง

ในร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้ให้ความหมายคำว่า “ชุมชน” อย่างชัดเจน ต่างกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ในมาตรา ๖๖ ซึ่งเดิมเข้าใจได้ง่ายกว่า

ถ้าไม่ระบุให้ชัดเจนอาจมีประเด็นการตีความในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีชุมชนเป็นผู้กระทำ (active people) ตามที่ปรากฏในมาตรา ๖๓ ในอันที่จะปกป้อง ฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน และพัฒนาขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ฯลฯ รวมทั้งในมาตรา ๖๔ วรรคท้ายที่ระบุว่า ชุมชนมีสิทธิที่จะฟ้องรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐได้ เพราะเกิดประเด็นว่า ชุมชนคือใคร ผู้ฟ้องเป็นชุมชนหรือไม่ อีกทั้งชุมชนไม่มีสภาพนิติบุคคล จะฟ้องรัฐในศาลได้อย่างไร

ในภาค ๒ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐจะมีคำว่า ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น อยู่ในหลายมาตรา ได้แก่ มาตรา ๘๒ (ชุมชน) มาตรา ๘๓ (ชุมชนท้องถิ่น ชุมชน) มาตรา ๘๖ (ชุมชน) มาตรา ๙๒ (ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น) มาตรา ๙๓ (ชุมชน) และมาตรา ๙๔ (ชุมชน) เพราะฉะนั้น จึงต้องมีการอธิบายความหมาย

ของชุมชนให้ชัดเจน ถึงแม้ว่า ความในหมวดนี้ส่วนใหญ่คำว่า “ชุมชน” หรือ “ชุมชนท้องถิ่น” จะมีลักษณะเป็นผู้ถูกกระทำ (passive People) ซึ่งจะไม่มีปัญหาในการตีความ เพราะส่วนใหญ่จะมีความหมายในเชิงนามธรรม โดยจะมีความหมายรวมกับคำว่าประชาชน หรือท้องถิ่น หรือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

ขอเพิ่มคำว่า “คุ้มครอง” เนื่องจากต้องมีการคุ้มครองให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นทรัพย์สินของชาติต่อไป

ในวรรคแรก คำว่า “และ” มีมากเกินไป ไม่เหมาะสม อีกทั้งข้อความว่าการมีส่วนร่วมในการเข้าจัดการดูแลรักษา ฯ เป็นสิทธิของชุมชน

วรรคสอง เห็นว่า ต้องเพิ่มคำว่า “ประเทศ” เนื่องจากสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่พึงมีร่วมกับชุมชนและรัฐ ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติด้วย ไม่เพียงแต่คำนึงถึงชุมชนเพียงอย่างเดียวการดำเนินการควรต้องคำนึงถึงประโยชน์ชาติเป็นการส่วนรวมด้วย

ทั้งนี้ ศาสตราจารย์เกียรติคุณตรีใจ บุรณสมภพ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๘ กล่าวว่า การเพิ่มความในวรรคสองเพิ่มเฉพาะคำว่า “ประเทศ” ไม่ต้องมีคำว่า “ชาติ” ตามที่ปรากฏในเอกสารคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๘ หน้า ๑๘ - ๑๙ เนื่องจากการพิมพ์ผิดพลาด

กรณีร่างมาตรา ๙๒ ขอแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๒ ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสมบัติของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชน รัฐต้องสร้างความรู้และสนับสนุนการวิจัยพัฒนา และต้องจัดให้มียุทธศาสตร์การบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นประโยชน์สูงสุดของต่อรัฐ ประชาชน และชุมชน ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น และต้องบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยหลักธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมและหลักการพัฒนายั่งยืนจากความรู้บนพื้นฐานข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างคุณภาพระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดย

(๑) รัฐต้องส่งเสริม อนุรักษ์ฟื้นฟู สงวน ใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งบำรุงรักษาคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม และควบคุมกำจัดภาวะมลพิษโดยมีมาตรการที่มีประสิทธิผลภาพและเป็นธรรม จัดหาเครื่องมือและกลไกต่างๆ เพื่อให้ประชาชนดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดีและปลอดภัย และมีส่วนร่วมด้วย ยุคธรรมด้วยสิ่งแวดล้อม

(๒) รัฐต้องจัดให้มีแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ ทะเล ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรธรรมชาติอื่น และดำเนินการตามแผนดังกล่าวอย่างเป็นระบบ เพื่อความยั่งยืน และ เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยให้สอดคล้องกับหลักการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรม ภาวะทางเศรษฐกิจ และสังคม สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น

(๓) รัฐต้อง จัดให้มีการผังเมืองเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติ และกรอบในการพัฒนาพื้นที่ของประเทศ พัฒนารูปแบบเมือง และชนบท ให้ทันสมัยและบูรณาการ จัดระบบการใช้ที่ดินให้ครอบคลุมทั้งประเทศ แบบบูรณาการ สอดคล้องกับการพัฒนา โดยที่หนึ่งซึ่งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และควรโดยใช้

กรณีร่างมาตรา ๒๘๗ ขอแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๘๗ ให้มีการปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และการผังเมือง โดยคำนึงถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม หลักการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน และหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนดังต่อไปนี้

“(๑) ปฏิรูประบบและโครงสร้างองค์กรและกฎหมาย ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม ประมวลกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติด้านต่างๆ ตรากฎหมายเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลการจัดการขยะและของเสียอันตรายและกฎหมายด้านสิทธิชุมชนและการกระจายอำนาจ รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กฎหมายว่าด้วยการผังเมืองและการพัฒนาเมือง ใช้พื้นที่ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง”

โดยมีเหตุผลคือ ความใน (๑) ตอนท้ายควรใช้คำว่า “ใช้พื้นที่” แทนคำว่า “พัฒนาเมือง” จะเหมาะสมกว่า เนื่องจากว่า บทบัญญัติอนุมาตรานี้ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการโครงสร้างทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การใช้พื้นที่ ฯลฯ ดังนั้น จึงควรใช้คำว่า “ใช้พื้นที่” แทนคำว่า พัฒนาเมือง

นายกษิต์เดชธนทัต เสกขุนทด สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๘ กล่าวว่า เห็นด้วยกับเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่กล่าวว่า “พลเมืองเป็นใหญ่” จากนั้นได้ชี้แจงเพิ่มเติมสรุปได้ดังนี้

กรณีร่างมาตรา ๖๓ ควรเปลี่ยนคำว่า “ยอม” เป็น “ต้อง” เนื่องจากประสบการณ์ในอดีตพบว่า รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ และปี ๒๕๕๐ ใช้คำว่า “ควร” แต่ไม่สามารถดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ ดังนั้น หากต้องการให้พลเมืองเป็นใหญ่จึงควรใช้คำว่า “ต้อง” ซึ่งจะทำให้มีน้ำหนักและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

กรณีร่างมาตรา ๒๘๕ ควรระบุให้ชัดเจนว่าใน (๑) ว่าเป็นกฎหมายจังหวัดจัดการตนเองเพื่อเป็นการกระจายอำนาจให้กับประชาชนในพื้นที่ที่มีความพร้อมจริง ๆ

ตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นเรื่องที่เราเห็นว่าสำคัญและต้องการเน้นย้ำ ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๘

จากนั้น รองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๘ ได้กล่าวว่า ในฐานะส่วนตัวพอใจกับร่างรัฐธรรมนูญนี้โดยเฉพาะในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น พอใจเป็นอย่างมาก ส่วนเรื่องที่เราเห็นว่า ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติม มีดังนี้

กรณีร่างมาตรา ๒๗ (๕) ควรใช้คำว่า “อนุรักษ์” แทนคำว่า “รักษา” เพราะมีความหมายกว้างกว่าคำว่า “รักษา”

กรณีร่างมาตรา ๘๒ วรรคท้าย ขอแก้ไขคำว่า “บุคคล” เป็นคำว่า “เอกชน” แทน เพราะมีความหมายกว้างกว่า อีกทั้งภายใต้ความกำหนัดการแข่งขัน เอกชนสามารถรับรู้ข้อมูล ติดตามข้อมูลได้เร็วกว่าเอกชนสามารถระดมเงินทุนและประกอบกิจการได้คล่องตัวกว่า และคำว่า “เอกชน” เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า หมายถึงบุคคลที่ประกอบการ

กรณีร่างมาตรา ๙๒ ขอให้เพิ่มคำว่า “...อนุรักษ์” เนื่องจากคำว่า “อนุรักษ์” มีความหมายกว้างกว่าคำว่า “รักษา”

กรณีร่างมาตรา ๘๖ ควรเพิ่มความว่า “ส่งเสริมการสาธารณสุขภาคเอกชนเพื่อให้บริการประชาชนอย่างมีคุณภาพภายใต้คำรักษาพยาบาลที่เปิดเผยและสมเหตุสมผล” เนื่องจากภาคเอกชนที่ทำหน้าที่ด้านสาธารณสุขได้ทำหน้าที่ช่วยแบ่งเบาภาระในการให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชนแทนภาครัฐในบางส่วน (ประมาณร้อยละ ๑๕ - ๒๐ ของประชากรทั่วประเทศ) อีกทั้งประชาชนส่วนหนึ่งมีความพอใจในการให้บริการสาธารณสุขจากภาคเอกชนอยู่ระดับหนึ่ง ดังนั้น รัฐจึงควรสนับสนุนการให้บริการสาธารณสุขภาคเอกชนตามสมควร ทั้งนี้ ต้องมีการจัดการระบบคำรักษาพยาบาลที่สมเหตุสมผลด้วย

จากนั้น รองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๘ ได้อ่านความในหนังสือที่นายสุพร สุวรรณโชติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติเสนอถึงประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ขอให้ตัดความในร่างมาตรา ๒๖๘ ออกทั้งมาตรา โดยมีเหตุผลดังนี้

๑) ร่างมาตรา ๒๖๗ ได้กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้ชัดเจนแล้ว และขอให้เพิ่มบทบาทหน้าที่คณะกรรมการดำเนินการจัดการการเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๒๖๘ เข้าไปด้วย

๒) กระบวนการเลือกตั้งทุกระดับ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีแนวทางในการดำเนินการขั้นตอนในการปฏิบัติชัดเจนอยู่แล้วไม่จำเป็นต้องมีคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งเข้ามาช่วย

๓) การกำหนดให้มีคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งที่มาจากการแต่งตั้งโดยปลัดกระทรวง ทั้ง ๖ กระทรวงนั้น ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งมาจากผู้ที่เป็นข้าราชการย่อมมีผู้บังคับบัญชาหลายสาย อาจส่งผลให้ขาดความเป็นกลางได้

๔) การกำหนดให้มีคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งนั้น ผู้ที่เป็นคณะกรรมการมาจากต่างกระทรวงย่อมมีมุมมองต่างกัน ต้องใช้เวลาในการปรับความเข้าใจ ส่งผลให้เสียเวลาในการจัดการเลือกตั้ง อีกทั้งขณะนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความพร้อมอยู่แล้ว

๕) การกำหนดให้มีคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ทำให้มีความซ้ำซ้อน

๖) มีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้มีคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งจำนวน ๗ คนนั้น จะสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตในการเลือกตั้งได้อย่างแท้จริงหรือไม่

๗) ในการจัดการเลือกตั้งตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นตอนการประกาศผลนั้น ควรมิผู้รับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียว เพื่อมิให้ต่างจากนานาอารยประเทศ

ในประเด็นร่างมาตรา ๒๘๖ ตามที่อ่านข้างต้นนั้น ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า เป็นความเห็นส่วนตัวของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติเพียงท่านเดียว มิใช่คำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ

จากนั้น นายโกวิท ศรีไพโรจน์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๘ ได้กล่าวว่า ตามความเห็นร่วมกันของกลุ่มมีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้รัฐธรรมนูญมีเนื้อหาสั้นกะทัดรัดเพื่อให้ประชาชนเข้าใจง่าย การกำหนดกรอบเพื่อมิให้รัฐใช้อำนาจคุกคามประชาชนมากเกินไป ซึ่งเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน และการกำหนดหลักการต่าง ๆ ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญเพื่อป้องกัน มิให้รัฐละเลยในการดำเนินการต่าง ๆ ให้กับประชาชน หากกำหนดไว้มากเกินไปนั้น อาจส่งผลให้ประชาชนเข้าถึงรัฐธรรมนูญได้ยาก หากมีการทำประชามติ โดยผู้ที่ลงประชามติไม่เคยอ่านรัฐธรรมนูญย่อมทำให้ประชามตินี้ใช้ไม่ได้ และส่งผลให้ประเทศเสียหายด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้วเห็นว่า คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ร่างไว้ครอบคลุมเกือบทุกด้านแล้ว แต่ยังมีบางเรื่องที่ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติม กล่าวคือ

กรณีร่างมาตรา ๔ และร่างมาตรา ๕ นั้น ควรตัดออกเพราะซ้ำซ้อนกับความในร่างมาตราต่าง ๆ ที่อยู่ในภาค ๑ หมวด ๒

กรณีร่างมาตรา ๗ ควรตัดความในวรรคสองออกทั้งหมด เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญไม่ใช่ศาลแต่เป็นองค์กรที่สูงกว่าองค์กรนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมผูกพันทั้งสามองค์กร อีกทั้งการกำหนดให้มีศาลรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่า เป็นการกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พิทักษ์หรือชี้ขาดความขัดแย้งในการใช้อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ดังนั้น ควรนำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญในร่างมาตรา ๗ ไปไว้ในภาคและหมวดของศาลรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้เป็นภาค ๑/๑ ว่าด้วยการพิทักษ์รัฐธรรมนูญ อีกทั้งในอดีตมีนักกฎหมาย หรือแกนนำมวลชนต่าง ๆ พยายามพูดให้ประชาชนเข้าใจว่า ศาลรัฐธรรมนูญ คือ หนึ่งในกระบวนการตุลาการซึ่งไม่ควรใช้อำนาจก้าวก่ายฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติอันเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง

กรณีร่างมาตรา ๒๑ นั้น ขอให้ตัดออกทั้งมาตรา เนื่องจากผู้แทนพระองค์ร่างตามมาตรา ๑๘ ได้แต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์อยู่แล้ว อีกทั้งในร่างมาตรา ๑๙ รัฐสภาให้ความเห็นชอบข้อเสนอของคณะองคมนตรีอยู่แล้ว สอดคล้องกับร่างมาตรา ๒๐ ประธานองคมนตรีไม่ต้องปฏิญาณตน ดังนั้น เพื่อความเหมาะสม องค์พระมหากษัตริย์อาจตั้งรัชทายาทเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ จึงไม่สมควรให้รัชทายาทต้องมาให้การปฏิญาณต่อสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นเพียงราษฎร เป็นข้าแผ่นดิน

กรณีร่างมาตรา ๒๖ นั้น เห็นด้วยกับการที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ยกสถานะประชาชนชาวไทยเป็นพลเมือง แต่คำว่า “พลเมือง” เป็นสถานะของบุคคลมิใช่คำนามหรือประชาชน ดังนั้น ขอเปลี่ยนเป็นคำว่า “ประชาชนชาวไทย” นอกจากนี้ เสนอให้เพิ่มความในวรรคท้ายว่า “ผู้ซึ่งละเมิดกฎหมายไทยหรือใช้สิทธิของคนโดยไม่สุจริต ย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” เนื่องจากในอดีตมีการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตถั่นแก่ลั่นกล่าวหาผู้อื่น ก่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง ดังนั้น ผู้ที่ใช้สิทธิโดยไม่สุจริตจึงไม่ควรได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมาย

กรณีร่างมาตรา ๒๗ (๒) เห็นว่า การป้องกันประเทศโดยให้มีหน้าที่รับราชการทหารนั้น ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าให้เป็นหน้าที่ของชายไทย และกรณี (๔) ที่กำหนดเกี่ยวกับสิทธิในทางการเมืองซึ่งขัดแย้งกัน หลักการในขั้นตอนของมาตรานี้ที่กำหนดว่าเป็นหน้าที่ ดังนั้น จึงควรตัดความใน (๔) ออก นอกจากนั้น ขอให้เพิ่มความใน (๕/๑) เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการศึกษาภาคบังคับ

นายโกวิท ศรีไพโรจน์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ที่ ๕/๒๕๕๘ ได้ชี้แจงประกอบคำขอแก้ไขเพิ่มเติมฯ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ประเด็นมาตรา ๒๘ เรื่องที่ควรคงไว้ตามร่างรัฐธรรมนูญคือ สมัชชาพลเมืองและองค์กรตรวจสอบภาคประชาชน เนื่องจากนักการเมือง ข้าราชการ หรือนายทุนของพรรคการเมืองมักแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาประชาชนไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้ ส่วนข้อเสนอให้ตัดคำว่า “สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ” เนื่องจากยังมีความไม่ชัดเจนและไม่สามารถบัญญัติกฎหมายบังคับให้บุคคลเป็นคนดีได้ และอาจเกิดปัญหาการคัดเลือกบุคคลเพื่อทำหน้าที่สมาชิกสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติจะมีวิธีการอย่างไร ดังนั้น เห็นว่า สมัชชาพลเมืองและองค์กรตรวจสอบภาคประชาชนเพียงพอที่จะดำเนินการตรวจสอบการประพฤติมิชอบได้ แต่ต้องกระทำการโดยสุจริตปราศจากอคติและด้วยความเสียสละ

ประเด็นมาตรา ๒๙ ที่เสนอตัดความในวรรคแรกออก เนื่องจากมีความซ้ำซ้อนและเป็นถ้อยคำที่ฟุ่มเฟือย สำหรับความในวรรคสองควรคงไว้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์จำกัดการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐ ดังนั้น การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องตั้งอยู่บนหลักนิติธรรมและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชน จึงเสนอให้เพิ่มความเป็นดังนี้ “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องตั้งอยู่บนหลักนิติธรรม ต้องเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนสิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นมาตรา ๓๐ ควรตัดออกทั้งมาตราเนื่องจากตามมาตรา ๒๙ ได้บัญญัติรองรับหลักการใช้อำนาจรัฐต้องตั้งอยู่บนหลักนิติธรรม ดังนั้น สิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ซึ่งก่อให้เกิดหน้าที่ให้รัฐและหน่วยงานของรัฐทุกองค์กรต้องดำเนินการให้เกิดสัมฤทธิ์ผลเพื่อให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม จึงไม่ควรบัญญัติหลักการในมาตรา ๓๐ ซ้ำอีก

ประเด็นมาตรา ๓๑ ความในวรรคแรกควรคงไว้ตามร่างรัฐธรรมนูญ แต่ข้อความในวรรคสองซึ่งกำหนดให้ผู้พบเห็นการกระทำความผิดตามวรรคแรก มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ซึ่งเป็นการสร้างภาระให้แก่ประชาชน ดังนั้น ควรให้ประชาชนผู้พบเห็นการกระทำดังกล่าว กล่าวโทษต่อหน่วยงานของรัฐและแจ้งไปยังองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปก็เป็นการเพียงพอแล้ว

ประเด็นมาตรา ๓๒ ความในวรรคแรกควรตัดคำว่า “อันดีของประชาชน” เนื่องจากศีลธรรมเป็นสิ่งที่อยู่แล้ว การใช้คำว่า “อันดีของประชาชน” เป็นคำที่ฟุ่มเฟือย มีความซ้ำซ้อน

ประเด็นมาตรา ๓๔ ความในวรรคสองควรตัดคำว่า “ชายและหญิงมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน” เนื่องจากชายและหญิงมีความเท่าเทียมกันตั้งแต่เกิด การเรียกร้องสิทธิที่ดีกว่าเพราะความแตกต่างทางเพศเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง

ประเด็นมาตรา ๓๕ ความว่า “เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ” มีความฟุ่มเฟือยควรตัดออก และเพิ่มคำว่า “รับราชการ” เพื่อให้ถ้อยคำกระชับขึ้น

ประเด็นมาตรา ๓๖ ความในวรรคสองควรตัดออกทั้งหมด เนื่องจากความในวรรคแรกและวรรคสามมีความสมบูรณ์อยู่แล้ว นอกจากนี้ เป็นการอ้างอิงบริบทในต่างประเทศมาใช้กับประเทศไทย ซึ่งไม่ถูกต้อง

ประเด็นมาตรา ๓๗ ควรตัดออกทั้งหมด เนื่องจากมีการรับรองหลักการดังกล่าวไว้ในประมวลกฎหมายอาญาและเป็นกฎหมายทั่วไปซึ่งเป็นไปตามหลักนิติธรรมแล้ว

ประเด็นมาตรา ๔๕ ควรตัดออกทั้งมาตรา เนื่องจากบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ส่วนใหญ่เข้ามาภายในประเทศเพื่อการท่องเที่ยว หากเข้ามาประกอบกิจการหรือดำเนินธุรกิจ กรณีดังกล่าวมีกฎหมายควบคุมไว้แล้วไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้อีก นอกจากนี้ กรณีบุคคลต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาที่แท้จริงเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติขาดประสิทธิภาพ ไม่ได้เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย

ประเด็นมาตรา ๔๖ คณะกรรมการมีเจตนาที่ดีในการคุ้มครองเด็กที่เกิดในประเทศไทย แต่การบัญญัติกฎหมายดังกล่าวเสมือนเป็นการสนับสนุนให้เกิดการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ดังนั้น ควรบัญญัติข้อจำกัดบางประการเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว

ประเด็นมาตรา ๔๘ ควรตัดความในวรรคสองออกทั้งหมด เนื่องจากความในวรรคแรกมีความหมายครอบคลุมอยู่แล้ว สำหรับความในวรรคห้าที่เสนอให้แก้ไข มีเจตนารมณ์หลักคือต้องการให้ผู้ได้รับอนุญาตเป็นเจ้าของกิจการสื่อมวลชนต้องมีสัญชาติไทยเท่านั้น

ประเด็นมาตรา ๔๙ ควรตัดความในวรรคแรกคำว่า “ภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ” และคำว่า “แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งวิชาชีพ” เนื่องจากถ้อยคำฟุ่มเฟือยและสื่อมวลชนมีจริยธรรมแห่งวิชาชีพอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องบัญญัติซ้ำอีก ส่วนข้อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมฯ โดยให้ตัดความในวรรคท้ายคำว่า “พิจารณาคำร้องขอความเป็นธรรมของผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้เสรีภาพตามมาตรา ๔๘ และคุ้มครองสวัสดิการของบุคคลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง” เนื่องจากหากให้องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนมีอำนาจในการพิจารณาคำร้องขอความเป็นธรรมดังกล่าว จะทำให้องค์กรดังกล่าวใช้อำนาจตุลาการแทนศาลซึ่งไม่ถูกต้อง

ประเด็นมาตรา ๕๒ ความในวรรคแรกเจตนารมณ์ของการเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมฯ เนื่องจากต้องการให้รัฐจัดการศึกษาภาคบังคับขยายไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรืออาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังนั้น ควรจำกัดอายุของผู้เรียนให้ชัดเจน เพื่อความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาจนถึงระดับดังกล่าว

ประเด็นมาตรา ๕๓ ควรตัดความในวรรคสองออกทั้งหมด เนื่องจากการชุมนุมเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมือง การสร้างเงื่อนไขในการชุมนุมตามความในวรรคสองเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง และการชุมนุมต้องเป็นการชุมนุมในที่สาธารณะ เนื่องจากจะส่งผลให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต้องรีบดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อน

ของผู้ชุมนุม นอกจากนี้ การชุมนุมที่จะได้รับความคุ้มครองต้องเป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ดังนั้น ผู้กระทำการละเมิดข้อจำกัดดังกล่าวย่อมไม่ได้รับความคุ้มครอง จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติความในวรรคสองอีก

ประเด็นมาตรา ๕๔ ควรตัดความในวรรคสองออกทั้งหมด เนื่องจากข้าราชการต้องมีวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ของตน หากใช้เสรีภาพในการรวมกลุ่มจนส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานย่อมถูกลงโทษได้อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติความในวรรคสองไว้อีก

ประเด็นมาตรา ๕๕ โดยส่วนตัวเห็นว่า ควรตัดคำว่า “กลุ่มการเมือง” เนื่องจากการเข้าสู่อำนาจรัฐควรมาจากพรรคการเมือง ซึ่งกลุ่มการเมืองไม่ได้รับผิดชอบต่อประชาชนดังเช่นพรรคการเมือง

ประเด็นมาตรา ๕๖ วรรคสอง ความว่า “การจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการ อาชีพ หรือวิชาชีพจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย” มีความหมายชัดเจนแล้ว ส่วนที่เสนอให้ตัดออกเป็นถ้อยคำที่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ สำหรับความในวรรคสาม ควรบัญญัติมาตราใหม่เป็นมาตรา ๕๖/๑ เนื่องจากมีบริบทที่แตกต่างกับการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการ

ประเด็นมาตรา ๕๘ คณะกรรมาธิการกำหนดหลักการสำคัญเพื่อให้พลเมืองมีสิทธิในด้านสาธารณสุข ผู้ให้บริการสาธารณสุขที่ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพควรได้รับความคุ้มครองจากความรับผิดชอบในทางละเมิดซึ่งครอบคลุมแล้ว จึงเสนอตัดบางถ้อยคำเพื่อให้เกิดความชัดเจนขึ้น

ประเด็นมาตรา ๕๙ ควรตัดความว่า “โดยต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ” เนื่องจากหน่วยงานของรัฐต้องปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ทันสมัยตลอดเวลาอยู่แล้ว เพื่อการให้บริการสาธารณะ

ประเด็นมาตรา ๖๐ ควรตัดความในวรรคสองออกทั้งหมด เนื่องจากปัจจุบันมีหน่วยงานของรัฐดูแลรับผิดชอบในการคุ้มครองผู้บริโภคอยู่แล้ว การให้มืองค์การเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระ ซึ่งมีใช้อยู่ในหน่วยงานของรัฐ เป็นการซ้ำซ้อนในอำนาจหน้าที่และสิ้นเปลืองงบประมาณ

ประเด็นมาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕ เสนอให้ปรับปรุงแก้ไขความในสองมาตราดังกล่าว เนื่องจากบทบัญญัติส่วนที่เหลือมีความชัดเจนและครอบคลุมความหมายเพียงพอแล้ว

ประเด็นมาตรา ๖๖ ความในวรรคแรกซึ่งเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม เหตุผลเนื่องจากพลเมืองควรมีสิทธิเสนอกฎหมายได้โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักนิติธรรม รัฐควรรับรองสิทธิดังกล่าวให้กับพลเมือง สำหรับความในวรรคสามที่ให้ผู้แทนของผู้เสนอร่างกฎหมายจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมดร่วมเป็นคณะกรรมาธิการในการพิจารณากฎหมายดังกล่าว ควรแก้ไขให้เหลือเพียง ๓ คน เนื่องจากเป็นจำนวนที่เพียงพอในการชี้แจงให้เข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องบัญญัติกฎหมายดังกล่าว

ประเด็นมาตรา ๖๗ สิทธิในการออกเสียงประชามติ เหตุผลที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากรายละเอียดดังกล่าวควรบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

ประเด็นมาตรา ๖๘ มีความซ้ำซ้อนกับมาตรา ๕๓ เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ดังนั้น ควรตัดมาตราออกทั้งมาตรา

ประเด็นมาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ (๔) เหตุผลที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากใช้คำฟุ่มเฟือย ทำให้รัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติที่ยาวเกินไป

ประเด็นมาตรา ๗๑ ควรตัดออกทั้งมาตรา เนื่องจากประชาชนสามารถตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ในจังหวัดของตนโดยผ่านสมาชิกสภาเมืองหรือสภาตรวจสอบภาคพลเมืองได้อยู่แล้ว

ประเด็นมาตรา ๗๓ ควรตัดออกทั้งมาตรา เนื่องจากบทบัญญัตินี้เป็นเพียงเจตนารมณ์ของกฎหมาย ไม่ใช่บทบัญญัติกฎหมาย และไม่มีสภาพบังคับให้บุคคลต้องปฏิบัติตาม

ประเด็นมาตรา ๗๔ การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้บริหารเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีหลักเกณฑ์ใดสามารถคัดเลือกบุคคลผู้มีคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ สมาชิกคุณธรรมแห่งชาติมีองค์ประกอบและการได้มาไม่ชัดเจน แต่กลับเป็นองค์กรที่มีอำนาจยิ่งกว่าคณะกรรมการสอบสวนวินัยหรือศาล สำหรับกรณีบุคคลผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำผิดร้ายแรง หากถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งและให้ตัดสิทธิทางการเมืองหรือสิทธิในการดำรงตำแหน่ง ควรแก้ไขกำหนดให้บุคคลดังกล่าวถูกตัดสิทธิทางการเมืองหรือสิทธิในการดำรงตำแหน่งตลอดชีวิต

ประเด็นมาตรา ๗๖ เหตุผลที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากประเด็นพรรคการเมืองควรบัญญัติรายละเอียดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

ประเด็นข้อหมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ควรแก้ไขเป็น “หมวด ๒ ยุทธศาสตร์ชาติและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” เนื่องจากแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐควรดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น ควรบัญญัติให้สอดคล้องกัน

ประเด็นมาตรา ๗๘ ควรตัดออกทั้งมาตรา เนื่องจากเป็นเพียงเจตนารมณ์ของกฎหมายไม่ใช่บทบัญญัติของกฎหมาย ไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ประเด็นมาตรา ๘๓ ควรตัดอนุมาตราออกทั้งหมด เนื่องจากรัฐต้องส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในทุกด้าน การระบุนโยบายหน้าที่ของรัฐไว้ตามอนุมาตรา (๑) - (๕) เป็นการจำกัดการดำเนินการของภาครัฐเพื่อส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นเพียงบางด้านเท่านั้น

ประเด็นมาตรา ๙๕/๑ คณะกรรมาธิการควรให้ความสำคัญกับประเด็นด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม หากข้อความที่เสนอมีความซ้ำซ้อนกับประเด็นใด คณะกรรมาธิการสามารถปรับแก้ไขให้สมบูรณ์ได้

ประเด็นมาตรา ๙๙ ในเรื่องการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นที่ประจักษ์อยู่แล้ว ดังนั้น เหตุผลที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากหากเกิดกรณีดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องใช้จำนวนเสียงของสมาชิกไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาแต่อย่างใด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาย่อมมีสิทธิร้องขอให้ดำเนินการดังกล่าวได้

ประเด็นมาตรา ๑๐๒ เหตุผลที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากกรณีที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ดำเนินการใด เพื่อให้การเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ หากผู้มีหน้าที่ไม่ดำเนินการหรือไม่กระทำการภายในเวลาที่กำหนดหรือภายในเวลาอันสมควร ให้ถือว่าผู้มีหน้าที่กระทำการนั้นละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ และเมื่อเกิด

ความเสียหายขึ้นควรให้สิทธิผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้โดยตรง การบัญญัติให้ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องรัฐให้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายได้ เกิดความไม่ชัดเจนว่าต้องดำเนินคดีต่อศาลใด และหากพิสูจน์ได้ว่าผู้ใดเป็นต้นเหตุของการกระทำละเมิดดังกล่าว ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้มีหน้าที่กระทำการตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งละเว้นการปฏิบัติหน้าที่นั้น ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเป็นการส่วนตัว ไม่ใช่เงินงบประมาณของแผ่นดินซึ่งเป็นภาษีของประชาชนคิดใช้ค่าเสียหายดังกล่าว

ประเด็นมาตรา ๒๑๗ เหตุผลที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากหลักนิติธรรมเป็นหลักสากลไม่จำเป็นต้องบัญญัติความหมายไว้ในรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด นอกจากนั้น รัฐธรรมนูญไม่ใช่ตำราปรัชญา การบัญญัติรายละเอียดของหลักนิติธรรมในรัฐธรรมนูญทำให้รัฐธรรมนูญมีความยาวมากขึ้น ดังนั้น ควรตัดมาตรา ๒๑๗ ออกทั้งหมด เพื่อให้รัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติที่สั้นลงและมีความกระชับมากขึ้น

ประเด็นมาตรา ๒๒๘ เหตุผลที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากควรกำหนดให้ชัดเจนว่าองค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เพื่อป้องกันปัญหาการตีความสถานะขององค์กรอัยการ และควรบัญญัติให้ชัดเจนว่าพนักงานอัยการมีอิสระในการสั่งคดีและการดำเนินคดีในศาล เพื่อมิให้มีการแทรกแซงพนักงานอัยการผู้มีความอำนาจในการสั่งคดี รวมทั้งป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนตัวพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีในศาล สำหรับการสอบสวนคดีอาญาที่สำคัญ ควรให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบหรือมีอำนาจสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน เนื่องจากปัจจุบันพนักงานสอบสวนอยู่ในอำนาจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนใหญ่ ควรมีพนักงานอัยการร่วมตรวจสอบการดำเนินการสอบสวนด้วย ทั้งนี้ อัยการสูงสุดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในคดีอาญานอกราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น ในคดีสำคัญควรให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสำนวนการสอบสวน เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว นอกจากนี้ ในประเด็นองค์กรบริหารงานบุคคลของข้าราชการอัยการ การบัญญัติห้ามมิให้ผู้เคยเป็นข้าราชการอัยการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการอัยการเป็นเรื่องไม่เหมาะสม เนื่องจากไม่เป็นธรรมต่อบุคคลดังกล่าว ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเช่นกัน และควรเพิ่มข้อความว่า “คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และวิธีการเลือกประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ” เนื่องจากจำเป็นต้องบัญญัติรายละเอียดส่วนนี้ไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรอง หากไม่บัญญัติเพิ่มเติมข้อความดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ ย่อมไม่สามารถกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมได้

ประเด็นมาตรา ๒๐๐/๑ เหตุผลที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากการใช้จ่ายเงินแผ่นดินจำเป็นต้องมีการปฏิรูปอย่างแท้จริง โดยเฉพาะประเด็นกระบวนการยุติธรรมถูกแทรกแซงจากอำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะการของงบประมาณแผ่นดินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการขององค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และส่งผลให้กระบวนการตรวจสอบล้มเหลว ดังนั้น ควรกำหนดให้องค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เช่น ศาล องค์กรอัยการ เป็นต้น ไม่ต้องของงบประมาณในการดำเนินงานจากฝ่ายการเมือง โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าหน่วยงานดังกล่าวควรได้รับงบประมาณในแต่ละปีจำนวนเท่าใด เป็นร้อยละเท่าใดของรายได้แผ่นดิน

ทั้งนี้ รายละเอียดควรกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลังและการงบประมาณ
ภาครัฐ

จากนั้น กรรมการได้แสดงความเห็นและสอบถามในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- แนวคิดเรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการมีความเห็นอย่างไร เนื่องจากได้
แสดงความเห็นไว้ว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่ใช่องค์กรตุลาการ มีหลักเกณฑ์ข้อพิจารณาเป็นอย่างไร

- กรรมการมีข้อสังเกตในประเด็นการเมือง ดังนี้

ประเด็นมาตรา ๑๒๑ (๑) ผู้ยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมฯ เพิ่มคำว่า “และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ”
ในองค์ประกอบของวุฒิสภาที่มาจากฝ่ายข้าราชการ พร้อมให้เหตุผลประกอบหลายประการ ซึ่งเป็นเหตุผลที่
น่าสนใจ และคณะกรรมการจะได้นำไปพิจารณาต่อไป

ประเด็นมาตรา ๑๒๑ (๓) องค์ประกอบของวุฒิสภาที่มาจากผู้แทนองค์กรด้านต่างๆ ผู้ยื่นคำขอ
แก้ไขเพิ่มเติมฯ เพิ่มคำว่า “ผู้แทนด้านนักปกครองท้องถิ่น” ซึ่งผู้แทนด้านนักปกครองท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่เป็นข้าราชการประเภทใด
ประเภทหนึ่ง ดังนั้น หากเป็นกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านขณะที่มีการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ย่อมเป็นผู้มีคุณสมบัติ
ต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภา

นอกจากนี้ มีการตัดข้อความที่ให้คณะกรรมการกลั่นกรองบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิและคุณธรรมในแต่
ละจังหวัดให้มีจำนวนไม่เกิน ๑๐ คน เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เลือกบุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่ง
ผู้ยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญหลายคณะ ได้เสนอให้ตัดบทบัญญัติดังกล่าวเช่นกัน

ประเด็นมาตรา ๑๒๓ (๓) ผู้ยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมฯ เพิ่มคำว่า “และสำหรับผู้สมัครตามมาตรา ๑๒๑
(๕) ต้องมีคุณสมบัติตาม มาตรา ๑๑๐ (๓) ด้วย” เพื่อให้ผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาในเขตจังหวัด ต้องมี
คุณสมบัติเป็นผู้มีหรือเคยมีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้นๆ ด้วย ซึ่งกรณีดังกล่าวสอดคล้องกับที่คณะกรรมการ
พิจารณา

ประเด็นมาตรา ๑๒๖ วรรคสอง สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดคราวละหกปีนับแต่วัน
เลือกตั้งหรือวันที่มีประกาศตามวรรคหนึ่ง และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันสองวาระมิได้ โดยเมื่อดำรง
ตำแหน่งครบวาระหนึ่งแล้ว ต้องห้ามมิให้กลับมาดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาอีกภายใน ๕ ปี อย่างไรก็ตาม
หากตัดคำว่า “ติดต่อกันสองวาระมิได้” และแก้ไขเป็น “ได้เพียงวาระเดียว” โดยส่วนตัวเห็นว่า มี
ความหมายแตกต่างกัน

ประเด็นมาตรา ๑๗๒ การให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ผู้ยื่นคำ
ขอแก้ไขเพิ่มเติมฯ ได้นำข้อความตอนท้ายของวรรคสามมาบัญญัติเป็นวรรคสี่ โดยแสดงให้เห็นชัดเจนว่า
ควรแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากบุคคลผู้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสียก่อน หากไม่มีสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรผู้ใดได้รับความเห็นชอบให้เป็นนายกรัฐมนตรีตามวรรคสาม จึงอาจเสนอบุคคลที่ไม่ได้เป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอความเห็นชอบให้ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามวรรคสี่ได้

- ประเด็นความเห็นที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๐๐ ที่ให้ตัดวรรคสองและวรรคสาม และเพิ่มความเป็นมาตรา ๒๐๐/๑ ว่า “การใช้จ่ายเงินแผ่นดินตาม มาตรา ๒๐๐ (๑) โดยไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติมจะกระทำมิได้ ยกเว้นการจ่ายเงินแผ่นดินตามงบประมาณประจำปีของ พระมหากษัตริย์ องคมนตรี กองทัพอากาศ องค์การอัยการ และองค์การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ให้จ่ายได้โดยคำนวณเป็นร้อยละของรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลังและการงบประมาณภาครัฐ” หลักการที่เสนอให้เพิ่มเป็นมาตรา ๒๐๐/๑ มีความหมายอย่างไร และการใช้จ่ายเงินแผ่นดินขององค์กรที่ได้รับการยกเว้นตามที่เสนอไม่ตกอยู่ในบังคับให้ต้องตราเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติมมีความหมายอย่างไร

- ประเด็นข้อเสนอก่อนที่ให้ตัดศาลรัฐธรรมนูญออกจากกระบวนการยุติธรรมโดยให้เหตุผลประกอบ คำขอว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่อยู่ในความหมายของศาลในกระบวนการยุติธรรมแต่ให้ไปอยู่ในหมวดพิทักษ์รัฐธรรมนูญ ซึ่งประเด็นดังกล่าวตนได้แสดงความเห็นต่อที่ประชุมมาโดยตลอดว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบ่งอำนาจออกเป็นสามอำนาจ ได้แก่ อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ และอำนาจตุลาการ โดยกำหนดให้ทั้งสามอำนาจถ่วงดุลตรวจสอบระหว่างกัน แต่ปัจจุบันเห็นว่าโครงสร้างของการถ่วงดุลตรวจสอบระหว่างสามอำนาจนั้นได้ผิดเพี้ยนตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ซึ่งในอดีตก่อนรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ได้กำหนดให้มีคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยมีตุลาการรัฐธรรมนูญ เช่น ประธานศาลฎีกา ประธานสภาผู้แทนราษฎร อัยการสูงสุด เป็นต้น แต่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ได้เปลี่ยนจากตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มาจากผู้พิพากษาจำนวน ๕ คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์และด้านนิติศาสตร์ แต่งตั้งโดยความเห็นชอบของวุฒิสภา โดยเห็นว่าการเปลี่ยนรูปแบบดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ทำให้โครงสร้างระหว่างสามอำนาจในการถ่วงดุลตรวจสอบระหว่างสามอำนาจผิดเพี้ยนไป ดังนั้น เห็นด้วยกับข้อเสนอของผู้ยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมฯ ที่เห็นว่าอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญไม่เป็นการใช้อำนาจตุลาการ เหตุผลที่สนับสนุนความเห็นดังกล่าว เนื่องจากอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของตุลาการรัฐธรรมนูญเดิมในอดีตแต่เปลี่ยนชื่อเป็นศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ควรพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กำหนดอำนาจอภิไถยและหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ประกอบด้วยสามอำนาจ

- ประเด็นคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญผูกพันองค์กรใช้อำนาจสามอำนาจคือ อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ และอำนาจตุลาการ ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามโครงสร้างการถ่วงดุลตรวจสอบของสามอำนาจ ควรกลับไปใช้รูปแบบเดิมคือ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรวินิจฉัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังเช่นที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๔๗๕ ถึงรัฐธรรมนูญ ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ อย่างไรก็ตาม จะกำหนดรูปแบบองค์กรที่จะพิทักษ์รัฐธรรมนูญเรียกชื่อเป็นตุลาการรัฐธรรมนูญหรือศาลรัฐธรรมนูญ อย่างน้อยควรกำหนดเรื่องการเข้าสู่ตำแหน่งต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

- ปัญหากระบวนการยุติธรรมในเรื่องหลักความเป็นอิสระของศาล องค์กรอัยการ และ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ต้องการให้องค์กรดังกล่าวมีความอิสระมีความหมายอย่างไร เนื่องจากปัจจุบันไม่ว่า ศาล องค์กรอัยการ หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งแตกต่างจากในอดีต เช่น องค์กรอัยการซึ่งเป็นองค์กรภายในของฝ่ายบริหาร เป็นต้น ดังนั้น ความหมายของคำว่าอิสระมีความหมายอย่างไร หรือหมายถึงอิสระโดยปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายบริหารหรือนิติบัญญัติ ส่วน ประเด็นที่เสนอให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งประเด็นว่าองค์กรใดเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญยังไม่ชัดเจนในประเด็นดังกล่าว ซึ่งองค์กรอิสระที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ในบางองค์กรในการตรวจสอบการใช้อำนาจมีจำนวนคดีค้างพิจารณาจำนวนมาก ดังนั้น กระบวนการยุติธรรมจึงควรทำหน้าที่ให้ชัดเจน ไม่ให้มีขั้นตอนที่ผิดไปจากที่กระบวนการยุติธรรมที่ผ่านมา

- ตั้งข้อสังเกตประเด็นเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒๒ เกี่ยวกับเรื่องคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลซึ่งเสนอให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นประธานคณะกรรมการโดยตำแหน่ง รวมทั้งเสนอให้ตัดผู้ทรงคุณวุฒิอื่นทางนิติศาสตร์ออก มีแนวคิดอย่างไร

- ประเด็นข้อเสนอกแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘๒ (๘) การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเสนอแก้ไขข้อความ ดังนี้ “(๘) ปฏิรูปโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยโอนภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีใช้ภารกิจหลักของตำรวจไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการแทรกแซงของฝ่ายการเมืองในกระบวนการยุติธรรม กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการแต่งตั้งหรือย้ายข้าราชการตำรวจให้เป็นไปตามหลักคุณธรรม กระจายอำนาจการบริหารงานตำรวจไปสู่ระดับจังหวัดและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ ปรับระบบงานสอบสวนให้มีความเป็นอิสระ แซะจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนในคดีสำคัญ โดยมีพนักงานสอบสวนเป็นผู้ช่วยในการดำเนินคดี รวมทั้งให้พนักงานอัยการ ผู้ว่าราชการจังหวัด และ นายอำเภอมีอำนาจสอบสวนร่วมกับหน่วยงานด้านการสอบสวนในกรณีที่ประชาชนร้องขอความเป็นธรรม ปรับปรุงระบบงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้มีความเป็นอิสระและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีระบบบริหารงานบุคคลที่ยึดหลักความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง และจัดสรรและกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณให้แก่หน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ให้เพียงพอและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ” ข้อความที่ขอแก้ไขเพิ่มเติม หมายความว่า “เป็นอิสระโดยแยกออกจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ” หรือหมายความว่า “เป็นอิสระแต่ยังอยู่ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ”

- ประเด็นเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘๒ (๖) การแก้ไขคำว่า “กลไก” ให้เป็น “องค์กร” บังคับคดีให้มีประสิทธิภาพ มีความหมายอย่างไร

- ข้อเสนอให้เปลี่ยนชื่อหมวด ๒ ประชาชน ส่วนที่หนึ่ง จากเดิม “ความเป็นพลเมืองและหน้าที่ของพลเมือง” เป็น “ปวงชนชาวไทย สิทธิและหน้าที่ประชาชนชาวไทย” ความหมายของคำว่า “ปวงชนชาวไทย” กับ “ประชาชนชาวไทย” แตกต่างกันอย่างไรร

นายโกวิท ศรีไพโรจน์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ที่ ๕/๒๕๕๘ ตอบชี้แจงประเด็นข้อซักถามประเด็นต่างๆ ดังนี้

ประเด็นเรื่องศาลรัฐธรรมนูญ ในที่คณะส่วนตัวไม่ขัดข้องในเชิงลักษณะของชื่อ แต่ประเด็นที่กรรมาธิการได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับสถานะของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ผูกพันทุกองค์กร เมื่อคำวินิจฉัยผูกพันทั้งสามองค์กร ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีสถานะที่สูงกว่าองค์กรผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ เมื่อแปลความได้ว่าศาลรัฐธรรมนูญมีสถานะที่สูงกว่าจึงถือว่าศาลรัฐธรรมนูญไม่ใช่หนึ่งในสามอำนาจรัฐคือ อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจตุลาการ ซึ่งในหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยออกแบให้ทั้งสามอำนาจถ่วงดุลซึ่งกันและกัน โดยมีหลักการมาจากการไม่ให้อำนาจรัฐมาคุกคามประชาชน เมื่อมีการออกกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารเป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมายเมื่อประชาชนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายฝ่ายบริหารจึงมีสิทธิกล่าวหาประชาชน โดยมีองค์กรตุลาการเป็นองค์กรตรวจสอบและตัดสินไปตามตัวบทกฎหมายภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นหลักโดยทั่วไป แต่ปัญหาของประเทศที่เกิดขึ้นบ้านเมืองวุ่นวายเพราะมีการก้าวก้าวยอำนาจซึ่งกันและกัน จึงมีการตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญขึ้นมาและเปลี่ยนเป็นศาลรัฐธรรมนูญในปัจจุบัน ดังนั้น ในที่คณะส่วนตัวไม่ติดใจว่าจะเรียกว่าตุลาการรัฐธรรมนูญหรือศาลรัฐธรรมนูญ แต่ขอให้กำหนดรูปแบบขององค์กรให้ชัดว่าจะเป็นองค์กรที่ขจัดความขัดแย้งและพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

ปัญหาวิกฤติการณ์ของประเทศที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ซึ่งมีความพยายามที่จะให้ศาลรัฐธรรมนูญมาเป็นองค์กรตุลาการ ซึ่งทำให้การทำหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญผิดเพี้ยนไป ดังนั้น การที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ออกแบบกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญอยู่ในหมวดศาล จะยิ่งตอกย้ำความพยายามที่จะให้ศาลรัฐธรรมนูญมาเป็นองค์กรศาล ดังนั้น ไม่เห็นด้วยกับหลักการดังกล่าวโดยควรแยกศาลรัฐธรรมนูญออกจากหมวดว่าด้วยศาล

ประเด็นมาตรา ๑๒๑ (๑) ที่เสนอให้เพิ่มผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในองค์ประกอบของวุฒิสภาซึ่งเลือกกันเองในสัดส่วนของกลุ่มผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือนซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่าซึ่งเป็นตำแหน่งบริหารและข้าราชการฝ่ายทหาร เนื่องจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุดหรือผู้บัญชาการเหล่าทัพ จึงควรให้สิทธิแก่ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้เข้ามีส่วนร่วมด้วย

ประเด็นมาตรา ๑๒๑ (๓) ที่เสนอให้เพิ่มคำว่า “ผู้แทนด้านนักปกครองท้องถิ่น” เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมฯ โดยให้วุฒิสภาไม่มีหน้าที่ออกกฎหมาย แต่กำหนดให้วุฒิสภามีหน้าที่ในการตรวจสอบและเป็นผู้ถ่วงดุลอำนาจ รวมทั้งเป็นผู้กำหนดองค์กรตรวจสอบอำนาจรัฐเพื่อดำเนินการกับผู้ใช้อำนาจรัฐ คือรัฐบาล จึงควรเพิ่มสิทธิให้แก่ประชาชนมากขึ้น

ประเด็นเรื่องการแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมไม่ว่าจะเป็นองค์กรศาล องค์กรอัยการหรือองค์กรอื่นซึ่งถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองโดยการใช้มาตรการทางงบประมาณแผ่นดิน โดยเห็นว่าเมื่อฝ่ายการเมืองใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นเครื่องมือในการแทรกแซงการทำหน้าที่หรือไม่ให้ทำหน้าที่

จึงจำเป็นต้องเพิ่มกระบวนการตรวจสอบกระบวนการยุติธรรมด้วยเช่นเดียวกัน ในทัศนะส่วนตัวเห็นว่า หากสามารถตัดกระบวนการยุติธรรมออกจากราชการเมืองได้จะทำให้มีการดำเนินคดีกับผู้ใช้อำนาจรัฐที่ทุจริตได้ตัวอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับกรอบของคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญว่าจะ ออกแบบให้มีความเชื่อมโยงอย่างไร ในการแทรกแซงของฝ่ายการเมือง เช่น การแทรกแซงด้านงบประมาณ แผ่นดิน การแทรกแซงด้านการเข้าสู่ตำแหน่งที่ต้องผ่านวุฒิสภา หรือการแทรกแซงในลักษณะการให้ผลประโยชน์โดยการให้ดำรงตำแหน่งในบอร์ดรัฐวิสาหกิจต่างๆ ซึ่งปัจจุบันพนักงานอัยการทุกคนยืนยันว่าจะไม่รับตำแหน่งในบอร์ดรัฐวิสาหกิจทุกแห่งซึ่งทำให้เกิดช่องทางการทุจริต จึงเห็นด้วยกับการห้ามพนักงานอัยการดำรงตำแหน่งในบอร์ดในรัฐวิสาหกิจ

ประเด็นเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณ หากสามารถหาค่าเฉลี่ยย้อนหลัง ๕ ปีนำมาคำนวณกับรายได้แผ่นดินแล้วจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกองทัพ องค์กรศาลหรือองค์กรอัยการ ในเรื่องของการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรอัยการมีวุฒิสภาทำหน้าที่ในการตรวจสอบอยู่แล้ว ฉะนั้นควรกำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญในเรื่องงบประมาณโดยให้รายงานการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีต่อวุฒิสภาว่ามีความสมเหตุสมผลหรือไม่ ซึ่งในประเด็นเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัจจุบันในการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ที่ตรวจสอบลงลึกในรายละเอียดของการใช้จ่ายงบประมาณมากเกินไปจนความจำเป็น เช่น ความเหมาะสมของงบประมาณการจัดงานต่างๆ เป็นต้น โดยเห็นควรให้ สตง. ตรวจสอบเฉพาะการใช้จ่ายงบประมาณ ความเหมาะสมของงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้โปร่งใสในราคาไม่แพงเกินความเป็นจริงจะมีความเหมาะสมมากกว่า ส่วนประเด็นเรื่องของงบประมาณเหลือจ่ายประจำปีงบประมาณจะกำหนดให้นำส่งคืนแผ่นดินหรือให้เป็นเงินสบทบขึ้นอยู่กับที่คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญจะกำหนด

ส่วนประเด็นคำว่า ความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ หมายความว่า ความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่แต่ต้องอยู่ภายใต้การตรวจสอบ การที่องค์กรใดเห็นการตรวจสอบสันนิษฐานไว้ก่อนว่าทุจริต แต่การกำหนดให้องค์กรใดทำหน้าที่ในการตรวจสอบควรพิจารณาอีกครั้ง ในด้านการตรวจสอบการทำหน้าที่ของพนักงานอัยการ กรณีการสั่งไม่ฟ้องคดี ผู้ที่ตรวจสอบคือ ประชาชน ส่วนกรณีการสั่งฟ้องคดี ผู้ที่ตรวจสอบ คือ องค์กรศาล ซึ่งปัจจุบันอัยการมีกระบวนการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก

ประเด็นมาตรา ๒๒๒ ทำให้เกิดปัญหาข้อยุ่งยากเนื่องจากต้องสลับการทำหน้าที่ กรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นทุกครั้งเนื่องจากองค์ประกอบของคณะกรรมการ ประกอบด้วย ประธานของศาลที่เกี่ยวข้อง เช่น ในปีนี้ศาลยุติธรรมเป็นเจ้าภาพ หากมีข้อโต้แย้งระหว่างศาลปกครองและศาลยุติธรรม เป็นคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง ศาลทหารเกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ ประกอบกับประธานศาลของแต่ละศาลเป็นผู้มีวุฒิกวาระ แม้จะมีเรื่องการทับซ้อนการทำหน้าที่ต่างๆ ดังนั้น ข้อเสนอที่กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญครอบคลุมทั้งสามอำนาจ

- กรณีความเป็นอิสระขององค์กรองค์กรอัยการ ปัจจุบันเห็นว่าองค์กรอัยการมีความเป็นอิสระอยู่แล้ว แต่ข้อเสนอให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีความหมายอย่างไร และหากให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรภายในของฝ่ายบริหารมีความเหมาะสมหรือไม่

- เมื่อวิเคราะห์ปัญหาของประเทศในระยะเวลา ๘๐ กว่าปีที่ผ่านมา กลไกของการใช้อำนาจอธิปไตยที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย แต่การใช้อำนาจของปวงชนชาวไทย คือ การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจผ่านผู้แทนเป็นส่วนใหญ่ พบว่าปัญหาที่สำคัญที่ทำให้บ้านเมืองไม่พัฒนาคือ ปัญหาการทุจริต ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายสองมาตรฐาน เป็นต้น ดังนั้น ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จึงมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการเมืองภาคพลเมือง โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง การออกแบบจึงไม่เน้นที่การเมืองระดับชาติซึ่งมี ส.ส. และ ส.ว. ในการทำหน้าที่ แต่เน้นที่การตรวจสอบภาคพลเมืองโดยมีสภาตรวจสอบภาคพลเมืองตามมาตรา ๗๑ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินของราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด แต่ผู้เสนอคำขอแก้ไขเพิ่มเติมเสนอให้ตัดในส่วนนี้ออกซึ่งไม่เห็นด้วย เนื่องจากที่ผ่านมาประชาชนต้องการมีส่วนร่วม แต่ถูกปฏิเสธจากฝ่ายการเมืองหรืออ้างว่าประชาชนไม่ใช่ผู้เสียหาย ประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญจึงได้ออกแบบให้ภาคประชาชนมีความเข้มแข็งแต่ผู้เสนอคำขอแก้ไขเพิ่มเติมฯ เสนอให้ตัดประเด็นดังกล่าวออกมีเหตุผลอย่างไร

รองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๘ ตอบชี้แจงประเด็นข้อซักถามประเด็นต่างๆ ดังนี้

ประเด็นคำว่า “ประชาชน” กับคำว่า “พลเมือง” ในการอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สมาชิก สปช. ได้อภิปรายสนับสนุนหลักการของคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญที่ยกฐานะจากประชาชนเป็นพลเมือง แต่มีบางส่วนเสนอความเห็นคำว่า “ประชาชน” กับคำว่า “พลเมือง” ซ้อนกันอยู่จึงเสนอให้ตัดคำว่า “พลเมือง” ออกทั้งหมด แต่ให้ควรใช้คำว่าพลเมืองเฉพาะในมาตรา ๒๖ เท่านั้น เหตุผลเนื่องจากคำว่า “พลเมือง” เป็นคำขยายของคำว่า “ประชาชน” เท่านั้น ดังนั้น มาตราใดที่ใช้คำว่าพลเมืองนอกจากมาตรา ๒๖ ขอให้ตัดออก

ประเด็นคำว่า “อันดีของประชาชน” จะมีความหมายสองความหมายว่า “อันดีของประชาชน” หรือ “อันดีของพลเมือง” เช่น ไม่ขัดต่อความเรียบร้อยอันดีของประชาชน เป็นต้น ซึ่งจะซ้อนกับคำว่า “พลเมือง” แล้วจะบัญญัติอย่างไร หรือในมาตรา ๓๒ ที่เสนอให้ตัดคำว่า “อันดีของประชาชน” เหตุผลเนื่องจากในมาตรา ๓๒ ใช้คำว่า “ศีลธรรม” ก็เพียงพอแล้ว หรือความในมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่งว่า “ประชาชนชาวไทยมีฐานะเป็นพลเมือง” มีความชัดเจนว่า พลเมืองมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดและไม่กระทำการใดให้เกิดความเกลียดชังภายในชาติ หรือรัฐมีหน้าที่ปลูกฝังให้พลเมืองยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งข้อเสนอการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นข้อเสนอปรับปรุงเพื่อให้ชัดเจนขึ้น

หลักการในร่างรัฐธรรมนูญทำให้เห็นว่าคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับหลักการใหม่ในหลายประเด็น เช่น ประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่กำหนดในร่างรัฐธรรมนูญ

มีมากกว่าในอดีต เช่น มาตรา ๕๘ หรือมาตรา ๖๒ หรือในหมวดว่าด้วยการปฏิรูป ซึ่งเป็นแนวทางที่ คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้นำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการปฏิรูป เช่น ในเรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หรือในเรื่องที่ดินที่ดำเนินการต่อเนื่อง ในเรื่องป่าชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๒ หรือเรื่องภาษีสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถนำไปวางหลักในเรื่อง การวางแผนแม่บททรัพยากรน้ำได้ จะเกิดประโยชน์ต่อประชาชนเป็นอย่างมาก ดังนั้น ส่วนต่างๆ ของ รัฐธรรมนูญให้ประโยชน์แก่ประชาชนและมีความก้าวหน้าและมีการปฏิรูปในส่วนที่เหมาะสม

นายโกวิท ศรีไพโรจน์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะผู้ชี้แจงคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ที่ ๕/๒๕๕๘ ตอบชี้แจงประเด็นข้อซักถามประเด็นต่างๆ ดังนี้

ประเด็นที่เสนอให้ตัดมาตรา ๓๐๖ มาตรา ๓๐๗ และมาตรา ๓๐๘ ออก เนื่องจากเห็นว่า การดำเนินการในกรณีใดที่ยังไม่พร้อมก็ไม่ควรเร่งดำเนินการ เช่น การเลือกตั้งแบบ open list ซึ่งใช้ในประเทศ เยอรมันที่มีรูปแบบเป็นสหพันธรัฐ แตกต่างกับไทยที่เป็นรัฐเดี่ยว ซึ่งมีขั้นตอนการออกเสียงลงคะแนนที่ แตกต่างจากในอดีตที่ต้องใช้เวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนเพื่อไม่ให้เกิดบัตรเสีย เป็นต้น ซึ่งประเด็นดังกล่าวแม้แต่การเลือกสมาชิก สปช. เป็นกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่าง ปราบกฏมีบัตรเสียจำนวนหนึ่ง ดังนั้น ถ้าไม่พร้อมก็ไม่ควรเร่งดำเนินการ

คำว่า “กระบวนการยุติธรรม” เห็นด้วยกับการให้สิทธิประชาชนในการเสนอร่างกฎหมาย แต่กฎหมายดังกล่าวบังคับใช้กับประชาชนทั้งประเทศไม่ได้บังคับแต่เฉพาะประชาชนที่ร่วมลงชื่อเสนอร่าง กฎหมาย ฉะนั้น ไม่เหมาะสมที่จะให้ตัวแทนของประชาชนผู้เสนอร่างกฎหมายไปมีอิทธิพลค่อนข้างสูงใน คณะกรรมาธิการพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าว และควรให้สิทธิแก่ ส.ส. ซึ่งมีที่มาจากประชาชน ในการ พิจารณาร่างกฎหมายได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น กระบวนการตรากฎหมายแต่ละฉบับควรฟังประชาชนก่อน แต่ผู้แทนประชาชนที่ร่วมลงชื่อเป็นเพียงกลุ่ม การที่ส่วนหนึ่งมาเป็นกรรมาธิการก็เป็นการให้สิทธิที่เหมาะสม แก่ประชาชน

ความเป็นอิสระขององค์กรอัยการถ้าให้ไปอยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรมเกิดปัญหาอย่างแน่นอน ดังเช่นกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ในปัจจุบันที่มีปัญหาอย่างมาก ถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง คณะกรรมาธิการควรพิจารณาอย่างรอบคอบหากให้องค์กรอัยการไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งอัยการมี อำนาจมากในทางคดี เช่น อำนาจสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการ ถือว่าเป็นการตัดกระบวนการใน คดีอาญา หรือกรณีอำนาจการสั่งฟ้องคดี หรืออำนาจการว่าความของพนักงานอัยการเป็นการชี้หน้าให้ศาล ตัดสินคดี หรืออำนาจอุทธรณ์ ฎีกา เป็นต้น ดังนั้น หากกำหนดให้องค์กรอัยการสังกัดกระทรวงยุติธรรม จะ มั่นใจได้อย่างไรว่า จะปราศจากการแทรกแซงทางการเมืองในการสั่งคดี

ส่วนข้อเสนอในมาตรา ๗๑ ซึ่งซ้ำซ้อนกับมาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ ซึ่งในความเห็น ส่วนตัวเห็นด้วยกับการให้พื้นที่พลเมืองในการตรวจสอบภาครัฐ เพียงแต่ตั้งข้อสังเกตการตั้งองค์กรใหม่จะ ซ้ำซ้อนหรือไม่ เพราะมาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ ให้สิทธิไว้แล้ว แต่ยังคงต้องการให้พลเมือง ตรวจสอบอำนาจรัฐ

ศาสตราจารย์กระแส ชนะวงศ์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ได้กล่าวขอบคุณผู้ชี้แจงซึ่งประเด็นความเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญของผู้เสนอคำขอแก้ไขเพิ่มเติม หลังจากที่คณะกรรมการได้แก้ไขเพิ่มเติมเสร็จแล้วหากมีเวลาอาจเชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อมาดูว่าสิ่งที่ได้ขอแก้ไขมานั้น คณะกรรมการได้นำประเด็นใดบ้างไปแก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมคณะกรรมการมีเหตุผลอย่างไร

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมครั้งต่อไปในวันเสาร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๕๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ศาสตราจารย์กระแส ชนะวงศ์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๗ นาฬิกา

นายไพรัช สุทธิเจริญ

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกนธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายจีรวัสส์ อินทะชิต

นิติกรปฏิบัติการ

นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๒

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์